Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 16ης Σεπτεμβρίου 2013*

«Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Βελγική, γερμανική, γαλλική, ιταλική, ολλανδική και αυστριακή αγορά ειδών υγιεινής για μπάνια — Απόφαση διαπιστώνουσα παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ — Συντονισμός σε αυξήσεις τιμών και ανταλλαγή εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών — Έννοια της παράβασης — Ενιαία παράβαση — Σχετική αγορά — Κατευθυντήριες γραμμές του 2006 για τον υπολογισμό του ποσού των προστίμων — Σοβαρότητα — Συντελεστές»

Στην υπόθεση T-396/10,

Zucchetti Rubinetteria SpA, με έδρα το Gozzano (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους M. Condinanzi, P. Ziotti και N. Vasile, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον F. Castillo de la Torre, την A. Αντωνιάδη και τον L. Malferrari, επικουρούμενους αρχικά από τους F. Ruggeri Laderchi και A. De Matteis, στη συνέχεια από τον F. Ruggeri Laderchi, δικηγόρους,

καθής,

με αντικείμενο αίτημα ακύρωσης της απόφασης C(2010) 4185 τελικό της Επιτροπής, της 23ης Ιουνίου 2010, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (υπόθεση COMP/39092 – Εγκαταστάσεις λουτρών), καθόσον αφορά την προσφεύγουσα, και, επικουρικώς, αίτημα κατάργησης ή μείωσης του προστίμου που της επιβλήθηκε,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Pelikánová, πρόεδρο, K. Jürimäe (εισηγήτρια) και M. van der Woude, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Ιουνίου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Με την απόφαση C(2010) 4185 τελικό της Επιτροπής, της 23ης Ιουνίου 2010, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (υπόθεση COMP/39092 – Εγκαταστάσεις λουτρών) (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπίστωσε παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) στον τομέα των ειδών υγιεινής για μπάνια. Η παράβαση αυτή, στην οποία μετείχαν 17 επιχειρήσεις, καλύπτει διάφορες χρονικές περιόδους από τις 16 Οκτωβρίου 1992 έως τις 9 Νοεμβρίου 2004 και έλαβε τη μορφή πλέγματος αντίθετων προς τον ανταγωνισμό συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στο έδαφος του Βελγίου, της Γερμανίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, των Κάτω Χωρών και της Αυστρίας (αιτιολογικές σκέψεις 2 και 3 και άρθρο 1 της προσβαλλόμενης απόφασης).

2 Ειδικότερα η Επιτροπή διευκρίνισε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η διαπιστωθείσα παράβαση συνίστατο, πρώτον, στη συντονισμένη ετήσια αύξηση των τιμών και άλλων στοιχείων τιμολόγησης εκ μέρους των οικείων κατασκευαστών ειδών υγιεινής για μπάνια επ' ευκαιρία τακτικών συναντήσεων στο πλαίσιο εθνικών επαγγελματικών ενώσεων, δεύτερον, στον καθορισμό ή στον συντονισμό τιμών εξ αφορμής συγκεκριμένων γεγονότων, όπως η αύξηση του κόστους των πρώτων υλών, η εισαγωγή του ευρώ ή η λειτουργία νέων διοδίων και, τρίτον, στην αποκάλυψη και την ανταλλαγή εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών. Η Επιτροπή διαπίστωσε, περαιτέρω, ότι ο καθορισμός των τιμών στον τομέα των ειδών υγιεινής για μπάνια ακολουθούσε ετήσιο κύκλο. Στο πλαίσιο αυτό, οι κατασκευαστές καθόριζαν τις κλίμακες τιμών τους οι οποίες ίσχυαν κατά κανόνα για ένα έτος και στις οποίες στηρίζονταν οι εμπορικές σχέσεις με τους χονδρεμπόρους (αιτιολογικές σκέψεις 152 έως 163 της προσβαλλόμενης απόφασης).

3 Η προσβαλλόμενη απόφαση αφορά, από πλευράς προϊόντων, είδη υγιεινής για μπάνια τα οποία εμπίπτουν σε μία από τις τρεις ακόλουθες υποκατηγορίες: βρύσες μπάνιου, καταιονητήρες και εξαρτήματά τους, καθώς και κεραμικά μπάνιου (στο εξής: οι τρεις υποκατηγορίες προϊόντων) (αιτιολογικές σκέψεις 5 και 6 της προσβαλλόμενης απόφασης).

4 Η προσφεύγουσα, Zucchetti Rubinetteria SpA, είναι ιταλική επιχείρηση η οποία, από τις τρεις υποκατηγορίες προϊόντων, κατασκευάζει και διαθέτει στο εμπόριο βρύσες μπάνιου.

5 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι πρακτικές που περιγράφηκαν στην ανωτέρω σκέψη 2 αποτελούσαν μέρος ενός γενικότερου σχεδίου περιορισμού του ανταγωνισμού μεταξύ των αποδεκτών της απόφασής της και παρουσίαζαν τα χαρακτηριστικά μιας ενιαίας και διαρκούς παράβασης, η οποία κάλυπτε τις προαναφερθείσες στη σκέψη 3 τρεις υποκατηγορίες προϊόντων και εκτεινόταν στο έδαφος του Βελγίου, της Γερμανίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, των Κάτω Χωρών και της Αυστρίας (αιτιολογικές σκέψεις 778 και 793 της προσβαλλόμενης απόφασης) (στο εξής: διαπιστωθείσα παράβαση). Συναφώς υπογράμμισε ιδίως ότι οι ως άνω πρακτικές αντιστοιχούσαν σε ένα επαναλαμβανόμενο μοντέλο, το οποίο αποδείχθηκε ότι ήταν το ίδιο και στα έξι κράτη μέλη που αφορούσε η έρευνα της Επιτροπής (αιτιολογικές σκέψεις 778 και 793 της προσβαλλόμενης απόφασης). Αποκάλυψε επίσης την ύπαρξη εθνικών επαγγελματικών ενώσεων αρμόδιων για το σύνολο των τριών υποκατηγοριών προϊόντων, τις οποίες ονόμασε «συντονιστικά όργανα», εθνικών επαγγελματικών ενώσεων που τα μέλη τους δραστηριοποιούνταν σε τουλάχιστον δύο από τις τρεις αυτές υποκατηγορίες προϊόντων, των επονομαζόμενων «ενώσεων για δύο υποκατηγορίες», καθώς και ενώσεων με εξειδικευμένο αντικείμενο και με μέλη των οποίων η δραστηριότητα σχετιζόταν με μία μόνον από τις τρεις υποκατηγορίες προϊόντων (αιτιολογικές σκέψεις 796 και 798 της προσβαλλόμενης απόφασης). Τέλος, διαπίστωσε ότι υπήρχε μια κεντρική

ομάδα επιχειρήσεων που μετείχε στην παράβαση σε διάφορα κράτη μέλη στο πλαίσιο τόσο συντονιστικών οργάνων όσο και ενώσεων για δύο υποκατηγορίες προϊόντων (αιτιολογικές σκέψεις 796 και 797 της προσβαλλόμενης απόφασης).

6 Όσον αφορά τα στοιχεία που μπορούν να αντληθούν από τις αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές που αφορούσαν ιδίως την Ιταλία, οι πρακτικές αυτές εφαρμόστηκαν από δύο άτυπες ομάδες. Πρώτον, ορισμένες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, συνέρχονταν εντός του ομίλου Euroitalia δύο έως τρεις φορές ετησίως μεταξύ Ιουλίου του 1992 και Οκτωβρίου του 2004. Οι ανταλλαγές πληροφοριών στο εσωτερικό του ομίλου αυτού, ο οποίος συστάθηκε όταν οι Γερμανοί παραγωγοί εισχώρησαν στην ιταλική αγορά, δεν αφορούσαν μόνον τις βρύσες μπάνιου, αλλά και τα κεραμικά μπάνιου. Δεύτερον, συνεδριάσεις πραγματοποιήθηκαν και εντός του ομίλου Michelangelo (από το όνομα του ξενοδοχείου όπου πραγματοποιούνταν οι εν λόγω συνεδριάσεις), στις οποίες είχε μετάσχει και η προσφεύγουσα, κατά το διάστημα από το τέλος του 1995 ή τις αρχές του 1996 μέχρι τις 25 Ιουλίου 2003. Οι συνεδριάσεις αυτές αφορούσαν ευρύ φάσμα προϊόντων του τομέα των ειδών υγιεινής για μπάνια, ειδικότερα δε βρύσες μπάνιου και κεραμικά μπάνιου (αιτιολογικές σκέψεις 97 έως 100 της προσβαλλόμενης απόφασης).

7 Όσον αφορά τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στις συνεδριάσεις του Euroitalia και του Michelangelo, η Επιτροπή επισημαίνει, αφενός, ότι η προσφεύγουσα, μολονότι αμφισβητεί τον νομικό χαρακτηρισμό της οικείας πρακτικής ως σύμπραξης, αναγνωρίζει εντούτοις ότι είχε πραγματοποιήσει αθέμιτες συζητήσεις με τους ανταγωνιστές της. Αφετέρου, ανεξαρτήτως του ζητήματος αν είχε όντως πραγματοποιήσει τις επίμαχες αυξήσεις τιμών, μετείχε ενεργά στην οργάνωση συνεδριάσεων και στις σχετικές συζητήσεις, όπως άλλωστε αποδεικνύεται από τα έγγραφα που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 470 έως 474 της προσβαλλόμενης απόφασης).

8 Όσον αφορά τον καθορισμό της ενδεχόμενης συμμετοχής των οικείων επιχειρήσεων στη διαπιστωθείσα παράβαση, η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν αποδεικνύεται επαρκώς ότι η προσφεύγουσα καθώς και άλλες ιταλικές επιχειρήσεις που είχαν μετάσχει στις συνεδριάσεις των ομίλων Euroitalia και Michelangelo ενεργούσαν εκουσίως βάσει συνολικού σχεδίου (αιτιολογικές σκέψεις 851 έως 879 της προσβαλλόμενης απόφασης).

9 Η Επιτροπή στηρίχθηκε εξάλλου, για τον υπολογισμό των προστίμων που επέβαλε στις θιγόμενες από την προσβαλλόμενη απόφαση επιχειρήσεις, στις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 (ΕΕ 2006, C 210, σ. 2, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 2006) (αιτιολογικές σκέψεις 1174 έως 1399 της προσβαλλόμενης απόφασης).

10 Στο άρθρο 1, παράγραφος 5, σημείο 18, της προσβαλλόμενης απόφασης η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα μετέσχε κατά το διάστημα μεταξύ 16 Οκτωβρίου 1992 και 9 Οκτωβρίου 2004 σε παράβαση αφορώσα το εμπόριο ειδών υγιεινής για μπάνια στο ιταλικό έδαφος.

11 Με το άρθρο 2, παράγραφος 17, της προσβαλλόμενης απόφασης η Επιτροπή επιβάλλει στην προσφεύγουσα πρόστιμο 3 996 000 ευρώ.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

12 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 8 Σεπτεμβρίου 2010, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

13 Κατόπιν έκθεσης του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία.

14 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που τους έθεσε προφορικά το Γενικό Δικαστήριο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 12ης Ιουνίου 2012.

15 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση καθόσον την αφορά·

— επικουρικώς, να καταργήσει ή να μειώσει σημαντικά το πρόστιμο που της επιβλήθηκε·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

16 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

17 Επισημαίνεται προκαταρκτικώς ότι ο δικαστικός έλεγχος τον οποίο ασκεί ο δικαστής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά αποφάσεις με τις οποίες η Επιτροπή επιβάλλει κυρώσεις για παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, στηρίζεται στον έλεγχο νομιμότητας που προβλέπει το άρθρο 263 ΣΛΕΕ, ο οποίος συμπληρώνεται, όταν έχει υποβληθεί στην κρίση του δικαστή της Ένωσης σχετικό αίτημα, με πλήρη δικαιοδοσία η οποία του αναγνωρίζεται δυνάμει του άρθρου 31 του κανονισμού 1/2003, σύμφωνα με το άρθρο 261 ΣΛΕΕ (βλ., επ' αυτού, απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Δεκεμβρίου 2011, C-386/10 P, Χαλκόρ κατά Επιτροπής, Συλλογή 2011, σ. I-13085, σκέψεις 53, 63 και 64). Η δικαιοδοσία αυτή παρέχει στον δικαστή την εξουσία, πέραν του απλού ελέγχου νομιμότητας της κύρωσης, να υποκαθιστά με την εκτίμησή του εκείνη της Επιτροπής και, κατ' επέκταση, να μειώνει ή να αυξάνει το πρόστιμο ή τη χρηματική ποινή που επιβλήθηκαν (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Δεκεμβρίου 2011, C-272/09 P, KME Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2011, σ. I-I-12789, σκέψη 103 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία· βλ., συναφώς, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 2011, T-11/06, Romana Tabacchi κατά Επιτροπής, Συλλογή 2011, σ. II-6681, σκέψη 265).

18 Υπό το πρίσμα της ως άνω νομολογίας, πρέπει να εξεταστεί, καταρχάς, το κύριο αίτημα της προσφεύγουσας περί ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης κατά το μέτρο που την αφορά και, ακολούθως, το επικουρικό αίτημά της με το οποίο ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει την πλήρη δικαιοδοσία του και να τροποποιήσει το πρόστιμο που η Επιτροπή της επέβαλε, είτε καταργώντας το είτε μειώνοντας το ποσό του.

Επί του κύριου αιτήματος περί μερικής ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης

19 Προς στήριξη της προσφυγής της, η προσφεύγουσα προβάλλει τρεις λόγους ακύρωσης. Ο πρώτος αντλείται από πλάνη εκ μέρους της Επιτροπής κατά τον καθορισμό της σχετικής αγοράς. Ο δεύτερος αφορά την εσφαλμένη εκτίμηση της Επιτροπής ότι οι επίμαχες πρακτικές συνιστούσαν παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Ο τρίτος αντλείται από πλάνη και παράβαση εκ μέρους της Επιτροπής κατά τον υπολογισμό του ποσού του προστίμου.

Επί του πρώτου λόγου ακύρωσης, που αντλείται από πλάνη εκ μέρους της Επιτροπής κατά τον καθορισμό της σχετικής αγοράς

20 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτίμησης και δεν τήρησε τις υποχρεώσεις αποδείξεως και αιτιολογήσεως που υπέχει όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς που δέχθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση και ειδικότερα με την αιτιολογική της σκέψη 791. Όπως η ίδια επιβεβαίωσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, προς απάντηση στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου, επί του σημείου αυτού προβάλλει δύο κύριες αιτιάσεις.

21 Πρώτον, όσον αφορά τις τρεις υποκατηγορίες προϊόντων, η προσφεύγουσα υποστηρίζει καταρχάς ότι η Επιτροπή δεν προέβη σε ακριβή ορισμό των σχετικών αγορών, παρά το γεγονός ότι η ανάλυση αυτή αποτελούσε απαραίτητη προϋπόθεση για τον χαρακτηρισμό των επίμαχων πραγματικών περιστατικών ως ενιαίας παράβασης. Ακολούθως, κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή κακώς έκρινε ότι οι τρεις υποκατηγορίες προϊόντων αποτελούσαν μέρος μίας και της αυτής αγοράς προϊόντων, ενώ, αφενός, δεν χωρούσε αμοιβαία υποκατάστασή τους ούτε από πλευράς προσφοράς ούτε από πλευράς ζήτησης και, αφετέρου, επρόκειτο για διαφορετικά προϊόντα από άποψης τεχνολογικής, εμπορικής και αισθητικής. Συναφώς, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, ακόμη και αν μπορούσε να γίνει δεκτό ότι υπήρχε αλληλοσυμπλήρωση και οικονομικός σύνδεσμος μεταξύ των βρυσών μπάνιου και των κεραμικών μπάνιου, τούτο δεν θα αρκούσε για να αποδειχθεί η ύπαρξη μίας και μόνο σχετικής αγοράς.

22 Δεύτερον, κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν καθόρισε με την προσβαλλόμενη απόφαση την έκταση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, όπως θα έπρεπε να πράξει σύμφωνα με το σημείο 8 της ανακοινώσεως της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (ΕΕ 1997, C 372, σ. 5). Συναφώς, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η Επιτροπή περιορίστηκε στη διευκρίνιση ότι η διαπιστωθείσα παράβαση αφορούσε τα έξι κράτη μέλη που αναφέρθηκαν στην ανωτέρω σκέψη 1.

23 Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.

24 Πρώτον, όσον αφορά την αιτίαση της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή κακώς διαπίστωσε ότι επρόκειτο για ενιαία παράβαση, ενώ οι τρεις υποκατηγορίες προϊόντων δεν αποτελούσαν μέρος μίας και της αυτής αγοράς προϊόντων, διαπιστώνεται, πρώτον, ότι με την προσβαλλόμενη απόφαση, αφενός, η Επιτροπή δεν αναγνώρισε ότι οι τρεις υποκατηγορίες προϊόντων, τις οποίες σαφώς διέκρινε μεταξύ τους στις αιτιολογικές σκέψεις 5 έως 12 της προσβαλλόμενης απόφασης, αποτελούσαν μέρος μίας και της αυτής αγοράς προϊόντων. Συγκεκριμένα, με την αιτιολογική σκέψη 791 της προσβαλλόμενης απόφασης η Επιτροπή επισήμανε ότι «το γεγονός ότι τα προϊόντα που αφορά η παράβαση εμπίπτουν σε διαφορετικές αγορές δεν αρκεί, αφ' εαυτού, για να ανατραπεί η διαπίστωση ότι μια δεδομένη συμπεριφορά συνιστά ενιαία παράβαση».

25 Αφετέρου, η διαπίστωση της Επιτροπής περί ενιαίας παράβασης στον τομέα των ειδών υγιεινής για μπάνια, λαμβανομένης υπόψη της αλληλεξάρτησης των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό πρακτικών που σχετίζονται με τις τρεις υποκατηγορίες προϊόντων καθώς και την ύπαρξη συνολικού σχεδίου, όπως προκύπτει ιδίως από την αιτιολογική σκέψη 796 της προσβαλλόμενης απόφασης, δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή συνήγαγε εντεύθεν το συμπέρασμα ότι οι τρεις υποκατηγορίες προϊόντων αποτελούσαν μέρος μίας και της αυτής αγοράς. Πρέπει πράγματι να υπομνησθεί επί του σημείου αυτού ότι παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δεν προκύπτει μόνον από μεμονωμένες συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που αντιμετωπίζονται από πλευράς κυρώσεων ως χωριστές παραβάσεις, αλλά και από σειρά συμφωνιών ή εναρμονισμένων πρακτικών που συνδέονται μεταξύ τους κατά τέτοιον τρόπο ώστε πρέπει να θεωρούνται ως συστατικά στοιχεία ενιαίας παράβασης (βλ., επ' αυτού, απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 258 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη ενιαίας παράβασης, η Επιτροπή πρέπει να αποδείξει ότι οι συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές, μολονότι

αφορούν χωριστά προϊόντα, υπηρεσίες ή εδάφη, εντάσσονται σε συνολικό σχέδιο το οποίο εκτελείται ηθελημένα από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις που προσβλέπουν από κοινού στην επίτευξη αντίθετου προς τον ανταγωνισμό σκοπού (βλ., επ' αυτού, προαναφερθείσα απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 258 και 260, και απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 2008, T-54/03, Lafarge κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 482).

26 Συνεπώς, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη διαπιστώνοντας ότι οι τρεις υποκατηγορίες προϊόντων είχαν αποτελέσει αντικείμενο ενιαίας παράβασης, μολονότι αφορούσαν χωριστές αγορές προϊόντων.

27 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι η Επιτροπή δεν είχε καμία υποχρέωση να οριοθετήσει επακριβώς, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τις αγορές προϊόντων που αφορούσαν οι τρεις υποκατηγορίες προϊόντων.

28 Αφενός, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν η Επιτροπή με την αιτιολογική σκέψη 891 της προσβαλλόμενης απόφασης, χωρίς να αντικρουσθεί επ' αυτού από την προσφεύγουσα, από τη νομολογία προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η Επιτροπή οφείλει να καθορίσει τη σχετική αγορά προκειμένου να εξακριβώσει αν μια συμφωνία είναι ικανή να θίξει το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο και έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση των όρων του ανταγωνισμού στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή υποχρεούται να καθορίσει τη σχετική αγορά στο πλαίσιο απόφασης εκδιδόμενης κατ' εφαρμογή του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ μόνον όταν, ελλείψει ενός τέτοιου καθορισμού, είναι αδύνατον να εξακριβωθεί αν η συγκεκριμένη συμφωνία, απόφαση ένωσης επιχειρήσεων ή εναρμονισμένη πρακτική μπορεί να θίξει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση των όρων του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς (βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 2005, T-38/02, Groupe Danone κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-4407, σκέψη 99 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

29 Εν προκειμένω, αρκεί η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν προβάλλει επιχειρήματα ή στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι, αντιθέτως προς τις περιλαμβανόμενες στην προσβαλλόμενη απόφαση διαπιστώσεις της Επιτροπής, οι εναρμονισμένες πρακτικές των ομίλων Euroitalia και Michelangelo που αφορούσαν βρύσες μπάνιου οι οποίες διατίθενται στο εμπόριο στην Ιταλία δεν ήταν ικανές να θίξουν το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο και δεν είχαν ως αντικείμενο τον περιορισμό και τη νόθευση των όρων του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς.

30 Αφετέρου, πρέπει να τονιστεί ότι, όπως επισημαίνει η Επιτροπή με την αιτιολογική σκέψη 892 της προσβαλλόμενης απόφασης, η διαπίστωση ότι οι τρεις υποκατηγορίες προϊόντων αφορούν διαφορετικές αγορές δεν κλονίζει, εν πάση περιπτώσει, τα πραγματικά στοιχεία βάσει των οποίων κατέληξε κατ' ουσίαν, με την αιτιολογική σκέψη 796 της εν λόγω απόφασης, στο συμπέρασμα ότι οι εν λόγω εναρμονισμένες πρακτικές αποτελούν τμήμα ενιαίας παράβασης, λαμβανομένης υπόψη της μεταξύ τους αλληλεξάρτησης και της ύπαρξης του εφαρμοσθέντος συνολικού σχεδίου.

31 Υπό τις περιστάσεις αυτές, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας ότι οι τρεις υποκατηγορίες προϊόντων δεν αφορούν μία και την αυτή αγορά, καθόσον δεν χωρεί αμοιβαία υποκατάστασή τους από πλευράς προσφοράς ή ζήτησης και δεδομένου ότι διαφέρουν από άποψης τεχνολογικής, εμπορικής και αισθητικής, πρέπει να απορριφθούν ως αλυσιτελή.

32 Τα δύο λοιπά επιχειρήματα της προσφεύγουσας δεν μπορούν να αναιρέσουν την περιληφθείσα στην ανωτέρω σκέψη 31 διαπίστωση.

33 Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα της προσφεύγουσας, ότι δηλαδή μετέσχε μόνο στο σκέλος της διαπιστωθείσας παράβασης που αφορά την Ιταλία, αρκεί επ' αυτού η επισήμανση ότι από την εν λόγω διαπίστωση δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε βασίμως να δεχθεί την ύπαρξη ενιαίας παράβασης στην οποία είχαν μετάσχει και άλλες θιγόμενες από την προσβαλλόμενη απόφαση επιχειρήσεις.

34 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα της προσφεύγουσας, ότι δηλαδή η Επιτροπή κακώς επικαλέστηκε, με την αιτιολογική σκέψη 791 της προσβαλλόμενης απόφασης, την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Ιουνίου 2005, T-71/03, T-74/03, T-87/03 και T-91/03, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 90), πρέπει καταρχάς να τονισθεί ότι με την αιτιολογική σκέψη 791 της προσβαλλόμενης απόφασης η Επιτροπή επισήμανε τα εξής:

«Τέλος, η Επιτροπή βασίμως μπορεί να στηριχθεί, κατά την περιγραφή της σχετικής αγοράς στις υποθέσεις συμπράξεων, στη συμπεριφορά των μετασχουσών επιχειρήσεων. Το Γενικό Δικαστήριο [...] επισήμανε, με τη σκέψη 90 της [προαναφερθείσας] απόφασης Tokai Carbon [κ.λπ. κατά Επιτροπής] ότι "[το κρίσιμα ζήτημα δεν] ήταν ότι η Επιτροπή αυθαίρετα επέλεξε τη σχετική αγορά, αλλά ότι τα μέλη της σύμπραξης στην οποία μετέσχε [η εμπλεκόμενη στην υπόθεση αυτή επιχείρηση]" ηθελημένα εναρμόνισαν τις αντίθετες προς τον ανταγωνισμό ενέργειές τους όσον αφορά τα [επίμαχα στην υπόθεση αυτή] προϊόντα. Το γεγονός ότι τα προϊόντα που αφορά η παράβαση εμπίπτουν σε διαφορετικές αγορές δεν αρκεί, αφ' εαυτού, για να ανατραπεί η διαπίστωση ότι μια δεδομένη συμπεριφορά συνιστά ενιαία παράβαση».

35 Ακολούθως, πρέπει να τονιστεί ότι με την αιτιολογική σκέψη 889 της προσβαλλόμενης απόφασης η Επιτροπή, παραπέμποντας στην απόφαση Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 34 ανωτέρω (βλ. υποσημείωση 1248 της προσβαλλόμενης απόφασης), έκρινε τα ακόλουθα:

«[τ]ο περιεχόμενο και οι βασικές παράμετροι της σύμπραξης καθορίζονται από τους μετέχοντες στη σύμπραξη, οι οποίοι επικεντρώνουν ηθελημένα την αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορά τους στα επίμαχα προϊόντα και εδάφη».

36 Συνεπώς, από τις αιτιολογικές σκέψεις 791 και 889 της προσβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της εξέτασης του ζητήματος αν οι επίμαχες παράνομες πρακτικές συνιστούσαν πλείονες παραβάσεις ή μία ενιαία παράβαση (βλ. σημείο 5.2.3 της προσβαλλόμενης απόφασης), η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι το ζήτημα που έχρηζε διερεύνησης δεν ήταν το αν οι επίμαχες πρακτικές αφορούσαν προϊόντα εμπίπτοντα σε μία και την αυτή αγορά, αλλά το αν οι επιχειρήσεις αυτές καθαυτές αντιμετώπιζαν τις εν λόγω πρακτικές ως μέρος συνολικού σχεδίου το οποίο εκτέλεσαν ηθελημένα επιδιώκοντας από κοινού σκοπό αντίθετο προς τον ανταγωνισμό.

37 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή κακώς παρέπεμψε στην απόφαση Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 34 ανωτέρω, προκειμένου να αποδείξει την άποψή της ότι υφίστατο ενιαία παράβαση πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί ως αβάσιμο.

38 Δεύτερον, όσον αφορά την αιτίαση της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή δεν οριοθέτησε την οικεία γεωγραφική αγορά, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από την προμνησθείσα στην ανωτέρω σκέψη 28 νομολογία, στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ η Επιτροπή οφείλει να καθορίσει την οικεία αγορά μόνον προκειμένου να εξακριβώσει αν οι επίμαχες πρακτικές θίγουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση των όρων του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς.

39 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται καταρχάς ότι, με την αιτιολογική σκέψη 122 της προσβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι παράνομες εν προκειμένω πρακτικές αφορούσαν τις πωλήσεις των προϊόντων των τριών υποκατηγοριών σε έξι κράτη μέλη και συγκεκριμένα στο Βέλγιο, τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες και την Αυστρία.

40 Ακολούθως, με την αιτιολογική σκέψη 123 της προσβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή υποστήριξε ότι «ο όγκος πωλήσεων των κατασκευαστών ειδών υγιεινής για μπάνια καταδε[ίκνυε] τη μεγάλη σημασία του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών της [...] Ένωσης, καθώς και μεταξύ των συμβαλλομένων στη Συμφωνία για τον ΕΟΧ».

41 Επιπλέον, με την αιτιολογική σκέψη 124 της προσβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή επισήμανε μεταξύ άλλων ότι «ο διασυνοριακός χαρακτήρας των διακανονισμών αυτών [περί συντονισμού στις αυξήσεις τιμών] αποδεικν[υόταν] επίσης από την ύπαρξη δεσμών μεταξύ των εμπλεκόμενων εθνικών ενώσεων και ιδίως από την ύπαρξη ενός μικρού πυρήνα αποτελούμενου από τις ίδιες επιχειρήσεις σε όλα αυτά τα κράτη μέλη».

42 Περαιτέρω, με τις αιτιολογικές σκέψεις 814 έως 823 της προσβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή εξέτασε τους διασυνοριακούς δεσμούς μεταξύ των επίμαχων εν προκειμένω αθέμιτων διακανονισμών. Στο πλαίσιο αυτό, έκρινε μεταξύ άλλων, με την αιτιολογική σκέψη 814 της εν λόγω απόφασης, ότι αυτοί οι διασυνοριακοί δεσμοί επιβεβαιώνονταν από τις συζητήσεις και ανταλλαγές πληροφοριών που πραγματοποιούνταν εντός των εθνικών ενώσεων.

43 Τέλος, με τις αιτιολογικές σκέψεις 824 έως 833 της προσβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή υποστήριξε ότι υπήρχαν σημαντικές εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των εν λόγω έξι κρατών μελών.

44 Από τις περιλαμβανόμενες στις ανωτέρω σκέψεις 39 έως 43 διαπιστώσεις προκύπτει επομένως ότι η Επιτροπή, ενώ διαπίστωσε ότι οι παράνομες εν προκειμένω πρακτικές εφαρμόστηκαν σε έξι συγκεκριμένα κράτη μέλη, εξέθεσε εντούτοις και τους λόγους για τους οποίους θεωρούσε ότι οι εν λόγω πρακτικές έθιξαν το εμπόριο και τον ανταγωνισμό στην Ένωση. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν όφειλε να ορίσει λεπτομερέστερα την οικεία αγορά προϊόντων στην οποία εμπίπτουν οι βρύσες μπάνιου.

45 Συνεπώς, η δεύτερη αιτίαση της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

46 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή, αντιθέτως προς τις εκτιμήσεις της προσφεύγουσας, δεν παρέβη το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, δεν υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη περί το δίκαιο και τήρησε τις υποχρεώσεις αποδείξεως και αιτιολογήσεως που υπέχει όσον αφορά τον καθορισμό της αγοράς στην οποία εφαρμόστηκαν οι επίμαχες εν προκειμένω παράνομες πρακτικές.

47 Επομένως, ο πρώτος λόγος ακύρωσης πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του δεύτερου λόγου ακύρωσης, που αντλείται από την ύπαρξη παραβάσεων λόγω του χαρακτηρισμού των επίμαχων συζητήσεων εντός των ομίλων Euroitalia και Michelangelo ως σύμπραξης

48 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, μολονότι η Επιτροπή είχε δικαίωμα να της προσάψει ότι «μετέσχε σε αθέμιτες συζητήσεις όσον αφορά τις τιμές», εντούτοις οι συζητήσεις αυτές δεν κατέληξαν σε καμία συμφωνία περί καθορισμού ή συντονισμού στις αυξήσεις τιμών. Στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, χαρακτηρίζοντας τα πραγματικά περιστατικά ως παράβαση, παρέβη το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, ότι υπέπεσε σε πλάνη κατά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, ότι παρέβη την υποχρέωσή της αιτιολογήσεως όπως αυτή απορρέει από το άρθρο 296 ΣΛΕΕ και ότι ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας.

49 Πρέπει εκ προοιμίου να επισημανθεί ότι από τα υπομνήματα της προσφεύγουσας δεν προκύπτουν σαφώς τα επιχειρήματα που προβάλλει προς θεμελίωση των προαναφερθεισών στην προηγούμενη σκέψη παραβάσεων. Αντιθέτως, προκύπτει άνευ αμφισημίας ότι προβάλλει κατ' ουσίαν τρεις κύριες αιτιάσεις προς στήριξη του δεύτερου λόγου ακύρωσης. Ο λόγος αυτός ακύρωσης πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των εν λόγω αιτιάσεων.

50 Σε πρώτο στάδιο, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, ενώ η Επιτροπή ορθώς κατέληξε με την προσβαλλόμενη απόφαση στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρχε συμμετοχή της προσφεύγουσας σε ενιαία, σύνθετη και διαρκή παράβαση, κακώς διαπίστωσε, εντούτοις, ότι επρόκειτο για συμμετοχή σε παράβαση σαφώς σοβαρότερη από εκείνη που συνίσταται στην απλή συμμετοχή σε ανταλλαγή

ευαίσθητων πληροφοριών στην αγορά βρυσών μπάνιου. Συναφώς, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι, αντιθέτως προς τις περιορίζουσες τον ανταγωνισμό πρακτικές που, αφενός, αφορούσαν τις δύο λοιπές υποκατηγορίες προϊόντων πλην των βρυσών μπάνιου και, αφετέρου, εφαρμόστηκαν στα άλλα κράτη μέλη πλην της Ιταλίας, οι συζητήσεις επί των τιμών στις οποίες μετέσχε δεν οδήγησαν σε συντονισμένες ή καθορισμένες αυξήσεις τους. Επομένως, δεν υπήρχαν συγκλίνοντα και επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν την ύπαρξη παράλληλης συμπεριφοράς των μετεχόντων στις εν λόγω συνεδριάσεις, αλλ' αντιθέτως κάθε επιχείρηση ενεργούσε ανεξάρτητα, όπως εξάλλου αναγνώρισαν οι επιχειρήσεις που επέτυχαν μείωση προστίμου βάσει της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (καρτέλ) (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3, στο εξής: ανακοίνωση του 2002 περί συνεργασίας).

51 Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία αυτή.

52 Πρώτον, πρέπει να τονιστεί ότι η προσφεύγουσα, όπως έχει τονίσει και η Επιτροπή, μολονότι αμφισβητεί ότι «συντόνισε» ή «καθόρισε» τις αυξήσεις τιμών με τους ανταγωνιστές της, αναγνωρίζει εντούτοις ρητώς, με τα υπομνήματά της, ότι μετέσχε σε «αθέμιτες συζητήσεις όσον αφορά τις τιμές».

53 Ακολούθως υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία, για να υπάρχει συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή βούλησή τους να συμπεριφερθούν στην αγορά κατά καθορισμένο τρόπο (αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1711, σκέψη 256, και της 20ής Μαρτίου 2002, T-9/99, HFB Holding κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1487, σκέψη 199).

54 Συμφωνία θεωρείται ότι συνάπτεται, κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΕΚ, όταν υπάρχει σύγκλιση των βουλήσεων επί της αρχής του περιορισμού του ανταγωνισμού, μολονότι τα συγκεκριμένα στοιχεία του σχεδιαζόμενου περιορισμού αποτελούν ακόμα το αντικείμενο διαπραγματεύσεων (βλ., συναφώς, απόφαση HFB κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 53 ανωτέρω, σκέψεις 151 έως 157 και 206).

55 Η έννοια της εναρμονισμένης πρακτικής συνίσταται σε μια μορφή συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων η οποία, χωρίς να έχει φτάσει μέχρι του σημείου πραγματοποιήσεως συμφωνίας κατά κυριολεξία, υποκαθιστά ηθελημένα τους κινδύνους του ανταγωνισμού με πρακτική συνεργασία μεταξύ των οικείων επιχειρήσεων (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, Συλλογή 1999, σ. I-4125, σκέψη 115, και C-199/92 P, Hüls κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4287, σκέψη 158).

56 Συναφώς, το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΕΚ απαγορεύει κάθε άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ επιχειρηματιών που μπορεί είτε να επηρεάσει τη συμπεριφορά εντός της αγοράς υφιστάμενου ή εν δυνάμει ανταγωνιστή είτε να αποκαλύψει σε έναν ανταγωνιστή τη συμπεριφορά που ο επιχειρηματίας έχει αποφασίσει ή σχεδιάζει να ακολουθήσει στην αγορά, όταν οι επαφές αυτές έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 55 ανωτέρω, σκέψεις 116 και 117).

57 Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστών αντίκειται δυνητικώς στους κανόνες περί ανταγωνισμού όταν μετριάζει ή εξαλείφει τον βαθμό αβεβαιότητας ως προς τη λειτουργία της αγοράς, με αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2003, C-194/99 P, Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-10821, σκέψη 81 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

58 Συγκεκριμένα, η διάδοση ευαίσθητων πληροφοριών εξαλείφει την αβεβαιότητα σχετικά με τη μελλοντική συμπεριφορά ενός ανταγωνιστή και ως εκ τούτου επηρεάζει, άμεσα ή έμμεσα, τη στρατηγική του αποδέκτη των πληροφοριών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Νοεμβρίου 2006, C-238/05, Asnef-Equifax και Administratión del Estado, Συλλογή 2006,

σ. I-11125, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Κάθε επιχειρηματίας οφείλει, συνεπώς, να καθορίζει αυτοτελώς την πολιτική που πρόκειται να ακολουθήσει στην εσωτερική αγορά, καθώς και τους όρους που πρόκειται να επιβάλει στους πελάτες του (βλ. απόφαση Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, σκέψη 57 ανωτέρω, σκέψη 82 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

59 Ναι μεν σαφώς η απαιτούμενη αυτοτέλεια δεν αποκλείει το δικαίωμα των επιχειρηματιών να προσαρμόζονται επιτηδείως στη διαπιστούμενη ή αναμενόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, πλην όμως αντιτίθεται αυστηρώς σε κάθε άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ των επιχειρηματιών αυτών, η οποία έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τη δημιουργία συνθηκών ανταγωνισμού που δεν αντιστοιχούν στις κανονικές συνθήκες της εν λόγω αγοράς, λαμβανομένων υπόψη της φύσης των προϊόντων ή των παρεχομένων υπηρεσιών, της σπουδαιότητας και του αριθμού των επιχειρήσεων, καθώς και του όγκου της εν λόγω αγοράς (βλ. απόφαση Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, σκέψη 57 ανωτέρω, σκέψη 83 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

60 Από την προαναφερθείσα στις ανωτέρω σκέψεις 53 έως 59 νομολογία προκύπτει ότι η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι οι επίμαχες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, σχεδίαζαν να προβούν στο μέλλον σε συντονισμένες αυξήσεις τιμών και ότι αυτή η πρακτική συντονισμού συνιστούσε παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, στο μέτρο που είναι ικανή να εξαλείψει την αβεβαιότητα που ενδεχομένως θα είχε η προσφεύγουσα ως προς τη μελλοντική συμπεριφορά των ανταγωνιστών της και να επηρεάσει με τον τρόπο αυτό, άμεσα ή έμμεσα, την εμπορική πολιτική τους.

61 Δεύτερον, επισημαίνεται εν πάση περιπτώσει ότι η Επιτροπή έκρινε με την αιτιολογική σκέψη 472 της προσβαλλόμενης απόφασης ότι «[ήταν άνευ σημασίας αν η προσφεύγουσα είχε η όχι] προβεί σε όλες τις αυξήσεις τιμών που συζητήθηκαν κατά τις συνεδριάσεις, [καθόσον είχε] προδήλως διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην οργάνωση των συνεδριάσεων και [είχε] μετάσχει ενεργά σε όλες τις συζητήσεις περί τιμών στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών, τούτο δε συστηματικά και σταθερά επί πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα (μεγαλύτερο από [δεκαετία])». Η Επιτροπή υποστήριξε επίσης, με την αιτιολογική σκέψη 467 της εν λόγω αποφάσεως, ότι «οι μετέχοντες [είχαν] λάβει συγκεκριμένα μέτρα για να ελέγχουν τις αυξήσεις τιμών, όπως προκύπτει από τις ανταλλαγές απόψεων που πραγματοποιούνταν τακτικά» κατά τις εν λόγω συνεδριάσεις, και ότι «[είχαν] συνάψει στενές σχέσεις χαρακτηριζόμενες από τέτοιο βαθμό συνεργασίας και αλληλεπίδρασης ώστε περιοριζόταν η ελευθερία δράσης τους».

62 Συναφώς διαπιστώνεται, αφενός, ότι η προσφεύγουσα δεν προέβαλε ούτε επιχείρημα ούτε αποδεικτικό στοιχείο προς αντίκρουση των εκτιμήσεων της Επιτροπής που περιλαμβάνονται στην αιτιολογική σκέψη 467 της προσβαλλόμενης απόφασης και υπενθυμίζονται στην προηγούμενη σκέψη. Βάσει των εκτιμήσεων αυτών, η Επιτροπή μπορούσε βασίμως να θεωρήσει ότι οι σχετικές με τις επίμαχες αυξήσεις τιμών συζητήσεις απαγορεύονταν από το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον ήταν ικανές να επηρεάσουν τη συμπεριφορά κάθε ανταγωνιστή στην αγορά.

63 Αφετέρου, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, ο όρος «συντονισμός τιμών» είναι κατάλληλος για τον χαρακτηρισμό της παράβασης στην οποία μετέσχε η προσφεύγουσα. Συγκεκριμένα, παρότι αποδείχθηκε ότι οι συζητήσεις περί μελλοντικών αυξήσεων τιμών δεν οδήγησαν τα μέλη της σύμπραξης σε συμφωνία επί των τιμών που θα επέβαλλαν, η διαπίστωση αυτή δεν μεταβάλλει το γεγονός ότι οι εν λόγω συζητήσεις καθιστούσαν δυνατό τον συντονισμό των εν λόγω αυξήσεων, λαμβανομένου υπόψη του συστηματικού χαρακτήρα των παράνομων εν προκειμένω συμπεριφορών.

64 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη κατά τον χαρακτηρισμό της παράβασης στην οποία είχε μετάσχει η προσφεύγουσα.

65 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εκτιμήσεων, τα λοιπά επιχειρήματα με τα οποία η προσφεύγουσα προβάλλει ότι κακώς η Επιτροπή έκρινε ότι οι παράνομες πρακτικές στον τομέα των βρυσών μπάνιου στην ιταλική αγορά ήταν εξίσου σοβαρές με τις εφαρμοσθείσες σε τομείς που αφορούν τις δύο άλλες

υποκατηγορίες προϊόντων σε άλλα κράτη μέλη ή ότι οι επίμαχες συζητήσεις αφορούσαν μόνον τις βρύσες μπάνιου και όχι προϊόντα των δύο άλλων υποκατηγοριών πρέπει να απορριφθούν ως αλυσιτελή. Πράγματι, τα επιχειρήματα αυτά δεν θίγουν τον εκ μέρους της Επιτροπής χαρακτηρισμό της επίμαχης πρακτικής ως παράβασης του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον η προσφεύγουσα μετέσχε σε πρακτική συντονισμού μελλοντικών αυξήσεων τιμών.

66 Επομένως, η πρώτη αιτίαση της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

67 Σε δεύτερο στάδιο, η προσφεύγουσα υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι, κατά τις συνεδριάσεις του ομίλου Euroitalia που διεξάγονταν αρχής γενομένης από τις 16 Οκτωβρίου 1992 και, ακολούθως, κατά τις συνεδριάσεις του ομίλου Michelangelo, οι ανταγωνιστές της περιορίστηκαν, στο πλαίσιο συζητήσεων περί της εξέλιξης της αγοράς, στη γνωστοποίηση των πληροφοριών σχετικά με τις πολιτικές τιμών που είχαν καθορίσει σε προγενέστερο στάδιο. Κατά την προσφεύγουσα, οι αποφασισθείσες πολιτικές τιμών συχνά διέφεραν μεταξύ επιχειρήσεων και συχνά ήταν ιδιαιτέρως ασαφείς. Οι συζητήσεις περί αυξήσεων τιμών αφορούσαν τις αυξήσεις των προηγούμενων ετών, η δε σπουδαιότητα των εν λόγω αυξήσεων αξιολογήθηκε σε γενικές μόνο γραμμές, χωρίς να προσδιορισθεί ποσοτικώς. Στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι ανέκαθεν ενεργούσε αυτόνομα και εντελώς ανεξάρτητα στην αγορά, τόσο ως προς το χρονοδιάγραμμα των αυξήσεων τιμών όσο και ως προς τον καθορισμό του ποσού τους. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα προέβαλε επίσης, προς απάντηση στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου, την άποψή της ότι οι επίμαχες πρακτικές δεν είχαν ούτε εξαλείψει ούτε περιορίσει την αβεβαιότητα στη συμπεριφορά των ανταγωνιστών της, στο μέτρο που οι εν λόγω ανταγωνιστές δεν έδωσαν ουσιαστικά συνέχεια στις επίμαχες ανταλλαγές πληροφοριών.

68 Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία αυτή.

69 Πρέπει εκ προοιμίου να τονιστεί ότι με την προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή εκθέτει καταρχάς, με τις αιτιολογικές σκέψεις 398 έως 408, τους κύριους μηχανισμούς λειτουργίας της σύμπραξης στην Ιταλία, στο εσωτερικό των ομίλων Euroitalia και Michelangelo, στον τομέα των βρυσών μπάνιου. Ακολούθως, με τις αιτιολογικές σκέψεις 409 και 410 της εν λόγω απόφασης υπενθυμίζει ότι παράνομες συζητήσεις άρχισαν να πραγματοποιούνται εντός της ένωσης Federceramica κατά το διάστημα μεταξύ 1990 και 1992, αλλ' ότι δεν έλαβε υπόψη τις εν λόγω συνεδριάσεις για να επιβάλει κυρώσεις, μεταξύ άλλων, στην προσφεύγουσα. Τέλος, με τις αιτιολογικές σκέψεις 411 έως 462 της προσβαλλόμενης απόφασης η Επιτροπή περιγράφει τις διάφορες συνεδριάσεις εντός των ομίλων Euroitalia και Michelangelo, κατά τη διάρκεια των οποίων θεωρεί ότι οι οικείες επιχειρήσεις και μεταξύ αυτών η προσφεύγουσα πραγματοποίησαν παράνομες συζητήσεις, κατά το διάστημα από τις 16 Οκτωβρίου 1992 μέχρι τις 9 Νοεμβρίου 2004. Στο μέτρο πάντως που η προσφεύγουσα δεν βάλλει κατά των εκτιμήσεων της Επιτροπής σχετικά με ορισμένες από τις συνεδριάσεις του ομίλου Euroitalia κατά τη διάρκεια των οποίων πραγματοποιήθηκαν παράνομες συζητήσεις, το αν η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι η προσφεύγουσα μετέσχε σε αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συζητήσεις πρέπει να εξεταστεί με σημείο αναφοράς τις συνεδριάσεις αυτές.

70 Πρώτον, όσον αφορά τη συνεδρίαση του πραγματοποιήθηκε στον όμιλο Euroitalia στις 16ης Οκτωβρίου 1992, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή ερμήνευσε εσφαλμένα τα πραγματικά περιστατικά κρίνοντας ότι από τα πρακτικά της συνεδρίασης αυτής προέκυψε ότι οι μετάσχουσες επιχειρήσεις συμφώνησαν να υποβάλουν σε επόμενη συνεδρίαση μόνον τον «ισολογισμό» τους και όχι το λογιστικό «αποτέλεσμά» τους. Ο ισολογισμός αυτός όμως περιλαμβάνει πληροφορίες οι οποίες θα καθίσταντο κοινό κτήμα. Από τα εν λόγω πρακτικά δεν προκύπτει, επομένως, ότι η προσφεύγουσα μετέσχε σε αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές.

71 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η Επιτροπή, για να καταλήξει με την αιτιολογική σκέψη 411 της προσβαλλόμενης απόφασης στο συμπέρασμα ότι οι συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της εν λόγω συνεδρίασης της 16ης Οκτωβρίου 1992 ήταν παράνομες, στηρίχθηκε, σύμφωνα με την υποσημείωση 506 της εν λόγω απόφασης, σε πρακτικά συνεδρίασης από τα οποία προκύπτουν μεταξύ άλλων τα εξής:

«πρόβλημα αύξησης τιμών από 5 σε 7 % ; τον Ιανουάριο ; […] κατά την επόμενη συνεδρίαση υποβολή ισολογισμού. Ανακοίνωση των αυξήσεων τιμών τον Δεκέμβριο ή τον Ιανουάριο».

72 Μολονότι τα πρακτικά για τα οποία έγινε λόγος στην προηγούμενη σκέψη πρέπει να ερμηνευθούν υπό το πρίσμα της δήλωσης που πραγματοποίησε η Grohe Beteilingungs GmbH (στο εξής: Grohe) στο πλαίσιο της αίτησής της μείωσης προστίμου, της οποίας την αποδεικτική αξία δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα, από τα πρακτικά αυτά προκύπτει άνευ αμφισημίας ότι οι μετέχοντες στη συνεδρίαση αυτή, μεταξύ των οποίων η προσφεύγουσα και η Grohe, προέβλεψαν αύξηση των τιμών τους από τον επόμενο Δεκέμβριο ή Ιανουάριο. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την αίτηση της Grohe περί μείωσης προστίμου, κατά τις συνεδριάσεις του ομίλου Euroitalia που πραγματοποιούνταν τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο κάθε έτους, οι μετέχοντες συζητούσαν τις προβλέψεις τους περί ατομικών αυξήσεων τιμών για το επόμενο έτος (βλ. αιτιολογική σκέψη 402 της προσβαλλόμενης απόφασης).

73 Εξάλλου, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι από τα πρακτικά της εν λόγω συνεδρίασης της 16ης Οκτωβρίου 1992 δεν προκύπτει σαφώς ποιες επιχειρήσεις είχαν αποφασίσει να αυξήσουν τις τιμές τους και ποια ήταν τα ακριβή ποσά των εν λόγω αυξήσεων δεν ασκεί επιρροή στη διαπίστωση ότι αυτά τα πρακτικά, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα της δήλωσης της Grohe, αποδεικνύουν επαρκώς κατά νόμον ότι οι μετέχοντες στη συνεδρίαση, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, ήταν τουλάχιστον σύμφωνοι επί της αρχής με το ενδεχόμενο μελλοντικού περιορισμού του ανταγωνισμού, ακόμη και αν τα επιμέρους στοιχεία του σχεδιαζόμενου περιορισμού αποτελούσαν ακόμη αντικείμενο διαπραγματεύσεων. Η συμπεριφορά αυτή συνιστά παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, σύμφωνα με την προαναφερθείσα στις ανωτέρω σκέψεις 54 και 55 νομολογία.

74 Συνεπώς, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι η προσφεύγουσα είχε μετάσχει σε αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συζητήσεις κατά την από 16 Οκτωβρίου 1992 συνεδρίαση του ομίλου Euroitalia.

75 Δεύτερον, όσον αφορά την από 15 Μαρτίου 1993 συνεδρίαση του ομίλου Euroitalia, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της συνεδρίασης αυτής καταδεικνύουν την αυτονομία στην εμπορική στρατηγική των μετασχουσών επιχειρήσεων, στο μέτρο που οι αυξήσεις τιμών είχαν προβλεφθεί πριν από τη διεξαγωγή της συνεδρίασης και δεδομένου ότι υφίστατο μεγάλη απόκλιση στις εν λόγω αυξήσεις και στις σχεδιαζόμενες εκπτώσεις.

76 Συναφώς, αφενός, πρέπει να επισημανθεί ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την περιλαμβανόμενη στην αιτιολογική σκέψη 412 της προσβαλλόμενης απόφασης διαπίστωση της Επιτροπής ότι από τις χειρόγραφες σημειώσεις του γενικού διευθυντή της Hansgrohe AG προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις αντάλλασσαν πληροφορίες σχετικά με το ποσοστό των αυξήσεών τους τιμών για το έτος 1993. Αφετέρου, μολονότι είναι γεγονός ότι οι αυξήσεις αυτές, όπως οι σχεδιαζόμενες από την Hansa Metallwerke AG (στο εξής: Hansa) (βλ. αιτιολογική σκέψη 412 της προσβαλλόμενης απόφασης), είχαν εφαρμοσθεί μία εβδομάδα πριν από τη συνεδρίαση της 15ης Μαρτίου 1993, εντούτοις αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών μπορούσε να επηρεάσει τη συμπεριφορά των οικείων επιχειρήσεων μόνον ως προς την ουσιαστική εφαρμογή των αυξήσεων τιμών που θα εφάρμοζαν στο μέλλον. Πράγματι, αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών συνέβαλε στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και σύμπνοιας εντός του ομίλου Euroitalia όσον αφορά την επιθυμία των μετεχόντων να αυξήσουν τις τιμές.

77 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη κατά την εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών.

78 Τρίτον, όσον αφορά τις συνεδριάσεις του ομίλου Euroitalia της 21ης Οκτωβρίου 1994, της 16ης Οκτωβρίου 1995 και της 14ης Μαΐου 1996, η προσφεύγουσα υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι καθεμία από τις συνεδριάσεις αυτές επιβεβαιώνει ότι οι οικείες επιχειρήσεις δεν έχουν συντονίσει τις πολιτικές τους τιμών, οι οποίες έχουν παραμείνει, ως εκ τούτου, «αυτόνομες και διαφοροποιημένες». Ωστόσο, όπως προκύπτει από τα πρακτικά των εν λόγω συνεδριάσεων, για τα οποία γίνεται λόγος στις αιτιολογικές σκέψεις 416, 418 και 420, αντιστοίχως, της προσβαλλόμενης απόφασης και των οποίων το περιεχόμενο δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα, οι επίμαχες συζητήσεις αφορούσαν επίσης αυξήσεις τιμών που επρόκειτο να εφαρμοστούν στο μέλλον.

79 Συγκεκριμένα, καταρχάς, όσον αφορά τη συνεδρίαση της 21ης Οκτωβρίου 1994, αρκεί η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι, όπως επισήμανε η Επιτροπή με την αιτιολογική σκέψη 416 της προσβαλλόμενης απόφασης και όπως προκύπτει από τα πρακτικά της συνεδρίασης αυτής που συνέταξε η ίδια η προσφεύγουσα, η RAF Rubinetteria SpA είχε εκδηλώσει κατά τη συνεδρίαση την πρόθεσή της να αυξήσει τις τιμές της κατά 7 % από 1ης Ιανουαρίου του επόμενου έτους.

80 Ακολούθως, όσον αφορά τη συνεδρίαση της 16ης Οκτωβρίου 1995, όπως επισημαίνει η Επιτροπή με την αιτιολογική σκέψη 418 της προσβαλλόμενης απόφασης, προκύπτει ιδίως από τα πρακτικά της αναφερθείσας στην προηγούμενη σκέψη συνεδρίασης ότι η Rubinetteria Cisal SpA εκδήλωσε τη βούλησή της να αυξήσει τις τιμές της κατά 5 έως 6 %.

81 Τέλος, όσον αφορά τη συνεδρίαση της 14ης Μαΐου 1996, αφενός, διαπιστώνεται ότι, μολονότι οι διάδικοι δεν προσκόμισαν τα πρακτικά της συνεδρίασης αυτής, εντούτοις η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί, όπως επισήμανε η Επιτροπή με την αιτιολογική σκέψη 420 της προσβαλλόμενης απόφασης, ότι κατά την εν λόγω συνεδρίαση η Hansa δήλωσε ότι επρόκειτο να αυξήσει τις τιμές της τον επόμενο Σεπτέμβριο. Αφετέρου και εν πάση περιπτώσει, από τη συνεδρίαση που είχε διεξαχθεί δύο μήνες νωρίτερα, ήτοι στις 12 Μαρτίου 1996, και για την οποία γίνεται λόγος στην αιτιολογική σκέψη 419 της προσβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι η American Standard Inc. είχε προβλέψει αύξηση των τιμών της κατά 5 % από 1ης Μαΐου 1996. Το στοιχείο αυτό αποδεικνύει, επομένως, ότι οι συζητήσεις των μελών του ομίλου Euroitalia κατά το πρώτο εξάμηνο του 1996 αφορούσαν επίσης μελλοντικές αυξήσεις τιμών.

82 Συνεπώς, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι κατά τις συνεδριάσεις του ομίλου Euroitalia της 21ης Οκτωβρίου 1994, της 16ης Οκτωβρίου 1995 και της 14ης Μαΐου 1996 πραγματοποιήθηκαν παράνομες συζητήσεις περί μελλοντικών αυξήσεων τιμών.

83 Τέταρτον, όσον αφορά τις συνεδριάσεις του ομίλου Euroitalia της 31ης Ιανουαρίου και της 22ας Σεπτεμβρίου 1997, της 26ης Ιανουαρίου και της 16ης Οκτωβρίου 1998, της 7ης Μαΐου 1999, καθώς και της 31ης Ιανουαρίου και 28ης Οκτωβρίου 2002, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, κατά τις συνεδριάσεις αυτές, εκείνη και άλλες μετάσχουσες επιχειρήσεις «γνωστοποίησαν την πρόθεσή τους να μην προβούν σε αυξήσεις των ορίων [τιμών] τους, μολονότι άλλες μετάσχουσες στις συνεδριάσεις επιχειρήσεις δήλωσαν ότι είχαν ήδη προβεί [...] σε αυξήσεις, ενίοτε σημαντικές, των τιμών τους».

84 Συναφώς, επισημαίνεται καταρχάς ότι, όπως ορθώς προβάλλει η Επιτροπή με τα υπομνήματά της, αφενός, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα πληροφόρησε άλλες επιχειρήσεις που είχαν μετάσχει στις προαναφερθείσες στην προηγούμενη σκέψη συνεδριάσεις ότι δεν επρόκειτο να εφαρμόσει μελλοντικές αυξήσεις τιμών δεν ασκεί επιρροή στη διαπίστωση ότι κατά τις συνεδριάσεις αυτές, στις οποίες μετέσχε η προσφεύγουσα, πραγματοποιήθηκαν παράνομες συζητήσεις (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 412, 422, 425, 427, 431, 434, 448, 451 της προσβαλλόμενης απόφασης). Αφετέρου και εν πάση περιπτώσει, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα αποφάσισε να μην αυξήσει τις τιμές της δεν μπορεί να εκληφθεί ως ηθελημένη αποστασιοποίηση από τις παράνομες δραστηριότητες της επίμαχης σύμπραξης, εφόσον, μετέχοντας στις εν λόγω συνεδριάσεις, μπόρεσε να λάβει τις πληροφορίες που είχαν ανταλλάξει οι ανταγωνιστές της.

85 Ακολούθως, όσον αφορά ειδικότερα τη συνεδρίαση της 31ης Ιανουαρίου 1997, για την οποία η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι σχεδιαζόμενες αυξήσεις τιμών είχαν εξαιρετικά μεγάλες αποκλίσεις και στην οποία αναφέρεται η Επιτροπή με την αιτιολογική σκέψη 422 της προσβαλλόμενης απόφασης, επισημαίνεται ότι οι μεγάλες αυτές αποκλίσεις ουδόλως θίγουν τη διαπίστωση ότι οι επίμαχες συζητήσεις ήταν ικανές να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των μετασχουσών στις εν λόγω συνεδριάσεις επιχειρήσεων στην αγορά.

86 Τέλος, όσον αφορά το σχετικό με τη συνεδρίαση της 26ης Ιανουαρίου 1998 επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε, με την αιτιολογική σκέψη 427 της προσβαλλόμενης απόφασης, ότι οι μετασχόντες ήλεγχαν την εφαρμογή των αυξήσεων τιμών που είχαν προηγουμένως αποφασίσει, αφενός, διαπιστώνεται ότι, ακόμη και αν θεωρηθεί βάσιμο το επιχείρημα αυτό, ουδόλως θίγεται η διαπίστωση ότι οι συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη συνεδρίαση αυτή ήταν παράνομες, στο μέτρο που αφορούσαν τις αυξήσεις τιμών οι οποίες έπρεπε να εφαρμοσθούν πριν από το 1998, γεγονός που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα. Αφετέρου και εν πάση περιπτώσει, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο των συνεδριάσεων του ομίλου Euroitalia και ιδίως από εκείνων της 20ής Απριλίου 1993 (βλ. αιτιολογική σκέψη 413 της προσβαλλόμενης απόφασης), της 22ας Μαρτίου 1994 (βλ. αιτιολογική σκέψη 415 της εν λόγω αποφάσεως) και της 14ης Μαΐου 1996 (βλ. αιτιολογική σκέψη 420 της προσβαλλόμενης απόφασης), το οποίο δεν αμφισβητείται από την προσφεύγουσα, οι μετέχοντες στις συνεδριάσεις αυτές ενημερώνονταν σχετικά με τις προγενέστερες αυξήσεις τιμών τους, οπότε κάθε ανταγωνιστής ήταν απευθείας σε θέση να ελέγξει την εφαρμογή των προαναγγελθεισών αυξήσεων τιμών.

87 Υπό το πρίσμα των διαπιστώσεων που περιλαμβάνονται στις ανωτέρω σκέψεις 71 έως 86, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη η δεύτερη αιτίαση της προσφεύγουσας με την οποία προβάλλει, κατ' ουσίαν, ότι οι συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν εντός των ομίλων Euroitalia και Michelangelo, στις οποίες μετέσχε η προσφεύγουσα, δεν είχαν χαρακτήρα αντίθετο προς τον ανταγωνισμό.

88 Σε τρίτο στάδιο, η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η Επιτροπή δεν εκτίμησε, αντιθέτως προς τις επιταγές της νομολογίας, σε ποιο βαθμό η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστών, εν προκειμένω, είχε μειώσει ή εξαλείψει τον βαθμό αβεβαιότητας ως προς τη λειτουργία της επίμαχης αγοράς. Εν προκειμένω, τα χαρακτηριστικά της σχετικής αγοράς καταδείκνυαν ότι οι επίμαχες πρακτικές δεν ήταν ικανές να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό στο εσωτερικό της. Καταρχάς, μόνο σε μια αγορά χαρακτηριζόμενη από περιορισμένο αριθμό επιχειρηματιών θα μπορούσε, κατ' ουσίαν, μια ανταλλαγή πληροφοριών να νοθεύσει τον εκεί ανταγωνισμό. Το σύνολο των μεριδίων αγοράς των επιχειρήσεων που μετείχαν στις συνεδριάσεις των ομίλων Michelangelo και Euroitalia δεν υπερέβαινε το 40 %. Ακολούθως, δεν υφίστατο περιορισμός εισόδου στην εν λόγω αγορά. Επιπλέον, η ανταγωνιστικότητα και η συμβατική ισχύς σε επίπεδο ζήτησης ήταν αυξημένες. Τέλος, η προσφορά ειδικότερα στον τομέα των βρυσών μπάνιου ήταν ιδιαιτέρως αποσπασματική.

89 Υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία που παρατίθεται στην ανωτέρω σκέψη 57, μια ανταλλαγή πληροφοριών είναι αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού όταν μειώνει ή εξαλείφει τον βαθμό αβεβαιότητας ως προς τη λειτουργία της οικείας αγοράς με συνέπεια τον περιορισμό του ανταγωνισμού μεταξύ επιχειρήσεων.

90 Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι η συμβατότητα συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών με τους κανόνες ανταγωνισμού της Ένωσης δεν πρέπει να εκτιμάται κατά τρόπο αφηρημένο. Αποτελεί συνάρτηση των οικονομικών συνθηκών των σχετικών αγορών και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του εκάστοτε συστήματος όπως, μεταξύ άλλων, του σκοπού του, των προϋποθέσεων πρόσβασης και συμμετοχής στην ανταλλαγή, καθώς και της φύσης των ανταλλασσόμενων πληροφοριών –οι οποίες μπορούν, επί παραδείγματι, να είναι κοινολογήσιμες ή εμπιστευτικές, γενικές ή λεπτομερείς, αφορώσες το παρελθόν ή το παρόν–, της περιοδικότητας και της σημασίας τους για τον καθορισμό των τιμών, των ποσοτήτων ή των συνθηκών της παροχής (απόφαση Asnef-Equifax και Administración del Estado, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 54).

91 Εν προκειμένω, πρέπει να τονιστεί ότι η παρανομία των επίμαχων συζητήσεων από πλευράς κανόνων του ανταγωνισμού απορρέει άνευ αμφισημίας από την προσβαλλόμενη απόφαση. Συγκεκριμένα, η αμοιβαία κοινοποίηση των ατομικών μελλοντικών αυξήσεων τιμών από τις επιχειρήσεις μέλη των ομίλων Euroitalia και Michelangelo, για τις οποίες η προσφεύγουσα διευκρίνισε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι αντιπροσώπευαν το 38 % της αγοράς των βρυσών μπάνιου στην Ιταλία, είχε κατ' ανάγκη ως αντικείμενο και ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της αβεβαιότητας των ανταγωνιστών ως προς τη λειτουργία της αγοράς στο μέλλον. Η προσφεύγουσα δεν προβάλλει, εξάλλου, καμία εξήγηση όσον αφορά τον σκοπό που εναλλακτικώς θα μπορούσε να έχει αυτή η ανταλλαγή απόρρητων πληροφοριών.

92 Στο μέτρο που οι ανταγωνιστές που είχαν μετάσχει στις παράνομες συζητήσεις κατείχαν σημαντικό μερίδιο αγοράς στον τομέα των βρυσών μπάνιου στην Ιταλία, καθόσον κατείχαν από κοινού ποσοστό από 38 έως 40 % των μεριδίων της εν λόγω αγοράς, η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή των μελλοντικών αυξήσεων τιμών μείωσε κατ' ανάγκη τον βαθμό αβεβαιότητας που θα έπρεπε να υφίσταται μεταξύ τους και τους ενθάρρυνε να αυξήσουν τις τιμές τους ελαχιστοποιώντας συγχρόνως τον κίνδυνο απώλειας μεριδίων αγοράς.

93 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο συντονισμός των αυξήσεων τιμών εν προκειμένω ήταν, λαμβανομένης υπόψη της δομής της ιταλικής αγοράς βρυσών μπάνιου, αντίθετος προς τον ανταγωνισμό.

94 Τα λοιπά επιχειρήματα της προσφεύγουσας δεν μπορούν να ανατρέψουν το περιλαμβανόμενο στην προηγούμενη σκέψη συμπέρασμα.

95 Καταρχάς, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι από τη νομολογία προκύπτει ότι, όταν η προσφορά είναι εξατομικευμένη, η διάδοση και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστών μπορούν να είναι άνευ σημασίας ή και θετικές για τον ανταγωνιστικό χαρακτήρα της αγοράς (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Asnef-Equifax και Administración del Estado, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 58) δεν επηρεάζει τις περιλαμβανόμενες στις σκέψεις 90 και 91 διαπιστώσεις ότι η ανταλλαγή πληροφοριών περί μελλοντικών αυξήσεων τιμών μεταξύ ανταγωνιστών που κατέχουν ποσοστό από 38 έως 40 % των μεριδίων αγοράς της αγοράς βρυσών μπάνιου είχε αντικείμενο και κατ' επέκταση αποτέλεσμα αρνητικό για τον ανταγωνισμό. Το επιχείρημα αυτό πρέπει επομένως να απορριφθεί ως αλυσιτελές.

96 Ακολούθως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η έλλειψη περιορισμών εισόδου στην ιταλική αγορά βρυσών μπάνιου, καθώς και η υψηλή ανταγωνιστικότητα και συμβατική δύναμη σε επίπεδο ζήτησης των χονδρεμπόρων είναι δυνατόν να περιόρισαν τα αποτελέσματα της ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά τις αυξήσεις τιμών που σχεδίαζαν οι ανταγωνιστές στην εν λόγω αγορά. Συναφώς, διαπιστώνεται ότι, ακόμη και αν αποδεικνύονταν οι ιδιαιτερότητες αυτές της ιταλικής αγοράς βρυσών μπάνιου, τούτο δεν θα μετέβαλλε το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν προβάλλει κανένα στοιχείο το οποίο να αποδεικνύει ότι, εν προκειμένω, οι ιδιαιτερότητες αυτές εξουδετέρωσαν τα αποτελέσματα των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό πρακτικών εν προκειμένω. Επομένως, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

97 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η τρίτη αιτίαση της προσφεύγουσας και, ως εκ τούτου, οι τρεις αιτιάσεις που αυτή προέβαλε στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου ακύρωσης πρέπει να απορριφθούν.

98 Κατόπιν όλων των ανωτέρω εκτιμήσεων και λαμβανομένων υπόψη των διαφόρων παραβάσεων που προβάλλει η προσφεύγουσα και που αριθμούνται στην ανωτέρω σκέψη 48, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η Επιτροπή, πρώτον, υπέπεσε σε πλάνη κατά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών κρίνοντας ότι, αφενός, οι συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο συνεδριάσεων στις οποίες αναφέρεται ήταν αντίθετες προς τον ανταγωνισμό (βλ. σκέψεις 67 έως 87 ανωτέρω) και, αφετέρου, μπορούσαν να προκαλέσουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού (βλ. σκέψεις 88 έως 97 ανωτέρω) και, δεύτερον, ενήργησε κατά παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ χαρακτηρίζοντας τα πραγματικά περιστατικά ως αντίθετα προς τον ανταγωνισμό (βλ. σκέψεις 50 έως 66 ανωτέρω). Περαιτέρω, από τις διαπιστώσεις αυτές προκύπτει, αφενός, ότι η προσφεύγουσα δεν

απέδειξε ότι η Επιτροπή ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας διαπιστώνοντας τη συμμετοχή της προσφεύγουσας σε παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Αφετέρου, η Επιτροπή δεν παρέβη την υποχρέωσή της αιτιολογήσεως, καθόσον, όπως προκύπτει ιδίως από τις αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλόμενης απόφασης που παρατίθενται στις ανωτέρω σκέψεις 61, 69, 71, 76, 79 και 84 έως 86, η Επιτροπή αιτιολόγησε επαρκώς κατά νόμον την εκτίμησή της ότι η προσφεύγουσα είχε μετάσχει σε αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συζητήσεις κατά παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

99 Συνεπώς, ο δεύτερος λόγος ακύρωσης πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του τρίτου λόγου ακύρωσης, που αντλείται από πλάνη και παραβάσεις εκ μέρους της Επιτροπής κατά τον υπολογισμό του ποσού του προστίμου

100 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε επανειλημμένως σε πλάνη και διέπραξε σειρά παραβάσεων στο πλαίσιο του υπολογισμού του ποσού του προστίμου που της επέβαλε. Επ' αυτού προβάλλει δύο κύριες αιτιάσεις.

101 Με την πρώτη αιτίασή της, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή διέπραξε διάφορες παραβάσεις όσον αφορά την εφαρμογή των συντελεστών 15 % στους οποίους κατέληξε με τις αιτιολογικές σκέψεις 1220 και 1225 της προσβαλλόμενης απόφασης. Καταρχάς, η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωσή της αιτιολογήσεως όσον αφορά τον καθορισμό των εν λόγω συντελεστών. Ακολούθως, η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό των εν λόγω συντελεστών και παραβίασε τις αρχές της ατομικότητας των ποινών και της προσωπικής ευθύνης, καθώς και την αρχή της αναλογικότητας, εφαρμόζοντας στην περίπτωση της προσφεύγουσας τους εν λόγω συντελεστές, ενώ ο ρόλος της στη διαπιστωθείσα παράβαση ήταν λιγότερο σοβαρός από εκείνον άλλων επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα προβάλλει επίσης ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αντιφατική, καθόσον η Επιτροπή έκρινε, χωρίς διάκριση μεταξύ των επιχειρήσεων, ότι η παράβαση αφορούσε έξι κράτη μέλη. Η παράβαση όμως που προσάπτεται στην προσφεύγουσα αφορούσε μόνον την Ιταλία. Τέλος, η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης, στο μέτρο που όφειλε να διαφοροποιήσει τις επιχειρήσεις που είχαν μετάσχει σε ενιαία παράβαση από εκείνες που είχαν μετάσχει σε ένα μόνο σκέλος της παράβασης αυτής, όπως είναι η προσφεύγουσα. Η Επιτροπή δεν έπρεπε, επομένως, να καταλήξει στους ίδιους συντελεστές για όλες τις επιχειρήσεις στις οποίες επιβλήθηκε κύρωση με την προσβαλλόμενη απόφαση.

102 Διαπιστώνεται ότι οι παραβάσεις που προβάλλει η προσφεύγουσα και για τις οποίες έγινε λόγος στην ανωτέρω σκέψη 100 βάλλουν στο σύνολό τους, αλλά υπό διαφορετικό πρίσμα, κατά των συντελεστών 15 % του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε η προσφεύγουσα από τις πωλήσεις βρυσών μπάνιου στην Ιταλία, στους οποίους κατέληξε η Επιτροπή για τον υπολογισμό του βασικού ποσού του προστίμου σύμφωνα, αφενός, με τα σημεία 21 έως 23 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 και, αφετέρου, με το σημείο 25 των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών. Υπό τις συνθήκες αυτές πρέπει, πρώτον, να υπομνησθούν οι κανόνες που εφαρμόζονται στον υπολογισμό του βασικού ποσού του προστίμου που προβλέπουν οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006, δεύτερον, να επισημανθούν οι λόγοι που προβάλλει η Επιτροπή προς στήριξη της επιλογής της να επιβάλει συντελεστή 15 % και, τρίτον, να εξεταστεί αν, ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, η Επιτροπή υπέπεσε στην πλάνη και στις παραβάσεις που επικαλείται η προσφεύγουσα.

103 Πρώτον, όσον αφορά τους κανόνες που εφαρμόζονται στον υπολογισμό του ποσού του προστίμου, υπενθυμίζεται ότι, βάσει των σημείων 9 έως 11 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, η μέθοδος που εφαρμόζει η Επιτροπή για τον καθορισμό των προστίμων περιλαμβάνει δύο στάδια. Καταρχάς, η Επιτροπή καθορίζει ένα βασικό ποσό για κάθε επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων. Ακολούθως, μπορεί να προσαρμόσει αναλόγως το βασικό αυτό ποσό, αυξάνοντας ή μειώνοντάς το σε σχέση με τις επιβαρυντικές ή τις ελαφρυντικές περιστάσεις που χαρακτηρίζουν τη συμμετοχή καθεμιάς από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις.

104 Όσον αφορά, ειδικότερα, το πρώτο στάδιο της μεθόδου καθορισμού των προστίμων, σύμφωνα με τα σημεία 21 έως 23 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που λαμβάνεται υπόψη (στο εξής: συντελεστής «σοβαρότητα της παράβασης») καθορίζεται μεταξύ 0 έως 30 %, αφού συνεκτιμηθούν ορισμένοι παράγοντες όπως η φύση της παράβασης, το συνολικό μερίδιο αγοράς όλων των ενδιαφερομένων, η γεωγραφική έκταση της παράβασης και το αν εφαρμόστηκε ή όχι, λαμβανομένου υπόψη ότι οι συμφωνίες περί καθορισμού των τιμών, περί κατανομής της αγοράς και περί περιορισμού της παραγωγής καταλέγονται, ως εκ της φύσεώς τους, μεταξύ των σοβαρότερων περιορισμών του ανταγωνισμού. Στο σημείο 25 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 διευκρινίζεται ότι, ως μέτρο αποτρεπτικού χαρακτήρα, η Επιτροπή θα περιλάβει στο βασικό ποσό ένα ποσοστό βάσει του οποίου θα καθίσταται δυνατός ο υπολογισμός επιπλέον ποσού (στο εξής: συντελεστής «επιπλέον ποσό»), και το οποίο θα καθορίζεται μεταξύ 15 και 25 % επί της αξίας των πωλήσεων, λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων παραγόντων.

105 Δεύτερον, όσον αφορά τον καθορισμό της αξίας των πωλήσεων κάθε οικείας επιχείρησης στον οποίο κατέληξε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, οι αιτιολογικές σκέψεις 1211 έως 1214 της απόφασης αυτής προβλέπουν τα εξής:

«1211 Οι οριζόντιες συμφωνίες καθορισμού των τιμών καταλέγονται, ως εκ της φύσεώς τους, μεταξύ των σοβαρότερων περιορισμών του ανταγωνισμού. Οι αποδέκτες της [προσβαλλόμενης απόφασης] είχαν μετάσχει σε ενιαία, σύνθετη και διαρκή παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας [για τον] ΕΟΧ, επιδιώκοντας από κοινού τη νόθευση του ανταγωνισμού στην αγορά των ειδών υγιεινής για μπάνια (βλ. σημείο 5). Οι αθέμιτοι διακανονισμοί αφορούσαν τουλάχιστον έξι κράτη μέλη, κάλυπταν όλες τις υποκατηγορίες προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της έρευνας και εξυπηρετούσαν μόνον τους παραγωγούς που ήταν μέλη της σύμπραξης, σε βάρος των πελατών τους και, σε τελική ανάλυση, των καταναλωτών.

1212 Το συνολικό μερίδιο αγοράς των επιχειρήσεων για τις οποίες διαπιστώθηκε παράβαση διαφέρει ανά κράτος μέλος, αλλά εκτιμάται σε ποσοστό 54,3 % περίπου για όλες τις ομάδες προϊόντων και σε όλα τα κράτη μέλη που καλύπτονται από την έρευνα της Επιτροπής. Αυτός ο αριθμός δεν λαμβάνει υπόψη τα μερίδια αγοράς των λοιπών μικρών μετασχουσών στην σύμπραξη επιχειρήσεων, στις οποίες δεν απευθύνεται η [προσβαλλόμενη απόφαση].

1213 Η σύμπραξη εκτείνεται σε έξι τουλάχιστον κράτη μέλη, ήτοι στη Γερμανία, την Αυστρία, το Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ιταλία και τις Κάτω Χώρες.

1214 Η παράβαση θεωρείται ότι έχει εν γένει τελεστεί [...] έστω και αν δεν υπάρχουν πάντα επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για να γίνει αυστηρά δεκτή σε κάθε περίπτωση η τέλεσή της.»

106 Όσον αφορά τον συντελεστή «σοβαρότητα της παράβασης», η Επιτροπή επισήμανε, με την αιτιολογική σκέψη 1220 της προσβαλλόμενης απόφασης, βάσει των περιλαμβανόμενων στην προηγούμενη σκέψη εκτιμήσεων, τα εξής:

«1220 Εν κατακλείδι και λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων στο παρόν σημείο παραγόντων και ειδικότερα της φύσης της παράβασης, το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων κάθε οικείας επιχείρησης το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για τον καθορισμό του βασικού ποσού των προστίμων πρέπει να ανέρχεται σε 15 %.»

107 Όσον αφορά τον συντελεστή «επιπλέον ποσό», η Επιτροπή επισήμανε, με την αιτιολογική σκέψη 1225 της προσβαλλόμενης απόφασης, τα εξής:

> «1225 Δεδομένων των περιστάσεων της υπόθεσης αυτής και λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων [στις αιτιολογικές σκέψεις 1210 έως 1220 της προσβαλλόμενης απόφασης] κριτηρίων, το ποσοστό που πρέπει να εφαρμοστεί για τον [συντελεστή “επιπλέον ποσό”] είναι 15 %.»

108 Συνεπώς, από τις αιτιολογικές σκέψεις 1211 έως 1214, 1220 και 1225 της προσβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι η Επιτροπή δικαιολόγησε την εφαρμογή των συντελεστών «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ποσοστού 15 % στηριζόμενη στην εκτίμηση ότι οι επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνεται η προσβαλλόμενη απόφαση είχαν μετάσχει σε ενιαία παράβαση στον τομέα των ειδών υγιεινής για μπάνια η οποία καλύπτει τρεις υποκατηγορίες προϊόντων σε έξι κράτη μέλη και ότι η «οριζόντια συμφωνία καθορισμού τιμών», που εφαρμόστηκε εν προκειμένω, καταλέγεται ως εκ της φύσεώς της μεταξύ των σοβαρότερων περιορισμών του ανταγωνισμού.

109 Ωστόσο, όπως ορθώς υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή, αφενός, εκτίμησε με την αιτιολογική σκέψη 879 της προσβαλλόμενης απόφασης και, αφετέρου, επιβεβαίωσε με τα υπομνήματά της ότι έπρεπε να γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα, όπως και οι λοιποί ανεξάρτητοι Ιταλοί παραγωγοί στους οποίους απευθύνεται η προσβαλλόμενη απόφαση, «ελλείψει στοιχείων που να αποδεικνύουν ότι γνώριζαν το γενικό περιεχόμενο της σύμπραξης», είχαν μετάσχει μόνο στο ιταλικό σκέλος της ενιαίας παράβασης όσον αφορά τις βρύσες και τα κεραμικά μπάνιου, όχι όμως και τους καταιονητήρες. Για τον λόγο αυτόν η Επιτροπή επισήμανε με το άρθρο 1, παράγραφος 5, σημείο 18, της προσβαλλόμενης απόφασης, μεταξύ άλλων, ότι η προσφεύγουσα είχε διαπράξει παράβαση στον τομέα των ειδών υγιεινής για μπάνια στην Ιταλία.

110 Τρίτον, υπό το πρίσμα των εκτιμήσεων που αναπτύχθηκαν στις ανωτέρω σκέψεις 105 έως 109, πρέπει να εξεταστούν οι πέντε περιπτώσεις πλάνης και παράβασης τις οποίες επικαλείται η προσφεύγουσα και οι οποίες εκτέθηκαν στην ανωτέρω σκέψη 101.

111 Πρώτον, όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωσή της αιτιολογήσεως, υπενθυμίζεται ότι η νομολογία κατά την οποία, στον τομέα του καθορισμού του βασικού ποσού προστίμου, η Επιτροπή τηρεί την υποχρέωση αιτιολογήσεως εφόσον αναφέρει στην απόφασή της τα στοιχεία εκτιμήσεως που της επέτρεψαν να εκτιμήσει τη βαρύτητα της διαπραχθείσας παράβασης, χωρίς να οφείλει να παραθέσει αναλυτικότερη αιτιολογία ή αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου (βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 2004, T-236/01, T-239/01, T-244/01 έως T-246/01, T-251/01 και T-252/01, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-1181, σκέψη 252 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

112 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή διευκρίνισε, με τις αιτιολογικές σκέψεις 1211 έως 1214, 1220 και 1225 της προσβαλλόμενης απόφασης οι οποίες παρατίθενται στις ανωτέρω σκέψεις 105 έως 107, τους λόγους για τους οποίους κατέληξε, με τις αιτιολογικές σκέψεις 1220 και 1225 της προσβαλλόμενης απόφασης, στον καθορισμό των συντελεστών «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» σε ποσοστό 15 %.

113 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωσή της αιτιολογήσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

114 Δεύτερον, όσον αφορά την πλάνη κατά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή κακώς έκρινε ότι οι συντελεστές «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 % δικαιολογούνταν από το γεγονός ότι οι αποδέκτριες της προσβαλλόμενης απόφασης επιχειρήσεις είχαν μετάσχει σε ενιαία παράβαση αφορώσα τρεις υποκατηγορίες προϊόντων και καλύπτουσα έξι κράτη μέλη. Συγκεκριμένα, όπως η ίδια η Επιτροπή έκρινε με την αιτιολογική σκέψη 879 της προσβαλλόμενης απόφασης, η προσφεύγουσα

εμπλεκόταν σε παράβαση αφορώσα συντονισμό στις αυξήσεις τιμών στην Ιταλία και όχι στα πέντε άλλα κράτη μέλη που αναφέρθηκαν στην ανωτέρω σκέψη 1, λόγω του γεγονότος ότι οι παράνομες συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν αφορούσαν τις βρύσες και τα κεραμικά μπάνιου και όχι τους καταιονητήρες. Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί στο πλαίσιο αυτό την εκτίμηση της Επιτροπής ότι μετέσχε σε παράβαση η οποία δεν αφορούσε μόνον τις βρύσες μπάνιου, αλλά και τα κεραμικά μπάνιου.

115 Από την περιλαμβανόμενη στην αιτιολογική σκέψη 879 της προσβαλλόμενης απόφασης διαπίστωση της Επιτροπής προκύπτει, επομένως, ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε βασίμως να δικαιολογήσει την εφαρμογή στην προσφεύγουσα συντελεστών «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 % για τον λόγο ότι δεν είχε μετάσχει σε ενιαία παράβαση καλύπτουσα τρεις υποκατηγορίες προϊόντων και έξι χώρες. Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή υπέπεσε επί του σημείου αυτού σε πλάνη εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών.

116 Καταρχάς, τα επιχειρήματα της Επιτροπής ότι το ποσό του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου αντανακλά τη συμμετοχή της μόνο στο σκέλος της διαπιστωθείσας παράβασης που αφορά την Ιταλία, ότι η αξία των πωλήσεων που ελήφθησαν υπόψη για κάθε επιχείρηση αντανακλά την ατομική, πραγματική και συγκεκριμένη εμπλοκή τους στην παράβαση και ότι οι συντελεστές «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 % δεν είναι υπερβολικοί, λαμβανομένης υπόψη της σοβαρότητας της διαπραχθείσας παράβασης, είναι αλυσιτελή. Συγκεκριμένα, κανένα από τα επιχειρήματα αυτά δεν αναιρεί τη διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε βασίμως να στηριχθεί στον εκτεθέντα στην ανωτέρω σκέψη 115 λόγο για να καταλήξει σε συντελεστές «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 %.

117 Ακολούθως, διαπιστώνεται ότι τα επιχειρήματα της Επιτροπής ότι τήρησε τα διάφορα στάδια υπολογισμού του προστίμου που προβλέπονται από τις κατευθυντήριες γραμμές του 2006, ότι χρησιμοποίησε τους κύκλους εργασιών που της διέθεσαν οι αποδέκτριες της προσβαλλόμενης απόφασης επιχειρήσεις, ότι διαθέτει περιθώριο εκτίμησης κατά τον καθορισμό του ποσού των προστίμων και ότι η σοβαρότητα της παράβασης στην οποία μετέσχε η προσφεύγουσα αντανακλάται στο ποσό της αξίας των πωλήσεων που ελήφθη υπόψη είναι επίσης αλυσιτελή. Συγκεκριμένα, τα επιχειρήματα αυτά δεν ασκούν επιρροή στη διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να στηριχθεί στον προεκτεθέντα στην ανωτέρω σκέψη 115 λόγο.

118 Τέλος, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα που προέβαλε η Επιτροπή προς απάντηση στις ερωτήσεις τις οποίες έθεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι δηλαδή η διαφορά σε επίπεδο γεωγραφικής έκτασης που απορρέει από τη συμμετοχή επιχειρήσεων, αφενός, στην ενιαία παράβαση στο σύνολό της, και, αφετέρου, στο ιταλικό έδαφος και μόνο, δεν δικαιολογεί την εφαρμογή χωριστών συντελεστών «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό». Πράγματι, μια παράβαση που καλύπτει έξι χώρες της Ένωσης και αφορά τρεις υποκατηγορίες προϊόντων δεν μπορεί βασίμως να θεωρηθεί ίσης σοβαρότητας με μια παράβαση που τελέστηκε στο έδαφος ενός μόνον κράτους μέλους και αφορά δύο υποκατηγορίες προϊόντων. Λαμβανομένης υπόψη της έκτασης των αποτελεσμάτων της στον ανταγωνισμό εντός της Ένωσης, αυτή η πρώτη παράβαση πρέπει να θεωρηθεί σοβαρότερη από τη δεύτερη.

119 Υπό το πρίσμα των εκτιμήσεων που εκτέθηκαν στις ανωτέρω σκέψεις 114 έως 118, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή υπέπεσε δις σε πλάνη εκτιμήσεως στηρίζοντας την εφαρμογή των συντελεστών «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 % στο γεγονός ότι η προσφεύγουσα είχε μετάσχει σε ενιαία παράβαση καλύπτουσα έξι χώρες της Ένωσης και τρεις υποκατηγορίες προϊόντων. Το σχετικό επιχείρημα της προσφεύγουσας πρέπει, επομένως, να γίνει δεκτό.

120 Τρίτον, όσον αφορά την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο των διαδικασιών που κινεί η Επιτροπή για την επιβολή κυρώσεων λόγω παραβάσεων των κανόνων του ανταγωνισμού, η εφαρμογή της αρχής αυτής συνεπάγεται ότι τα πρόστιμα δεν πρέπει να είναι υπέρμετρα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς, ήτοι σε σχέση με την τήρηση των κανόνων

του ανταγωνισμού, και το ποσό του επιβαλλόμενου σε μια επιχείρηση προστίμου για παράβαση σε υπόθεση ανταγωνισμού πρέπει να είναι ανάλογο με την παράβαση, εκτιμώμενη στο σύνολό της, λαμβάνοντας ειδικότερα υπόψη τη σοβαρότητα της παράβασης (βλ., συναφώς, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 2004, T-67/00, T-68/00, T-71/00 και T-78/00, JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2501, σκέψη 532). Ειδικότερα, η αρχή της αναλογικότητας σημαίνει ότι η Επιτροπή οφείλει να καθορίζει το πρόστιμο κατ' αναλογίαν προς τα ληφθέντα υπόψη για την εκτίμηση της σοβαρότητας της παράβασης στοιχεία και ότι οφείλει συναφώς να εφαρμόζει τα εν λόγω στοιχεία κατά τρόπο συνεπή και αντικειμενικώς δικαιολογημένο (αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, T-43/02, Jungbunzlauer κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3435, σκέψεις 226 έως 228, και της 28ης Απριλίου 2010, T-446/05, Amann & Söhne και Cousin Filterie κατά Επιτροπής, Συλλογή 2010, σ. II-1255, σκέψη 171).

121 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα μετέσχε σε παράβαση η οποία συνίστατο στην εφαρμογή συντονισμένων αυξήσεων τιμών στο μέλλον, ότι οι συντονισμένες αυτές αυξήσεις δεν αφορούσαν μόνον τις βρύσες μπάνιου, όπως διαπιστώθηκε στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου ακύρωσης, αλλά και κεραμικά μπάνιου, στοιχείο που δεν αμφισβήτησε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο της προσφυγής της, και ότι η παράβαση αφορούσε ολόκληρο το ιταλικό έδαφος. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή μπορούσε βασίμως να κρίνει, σύμφωνα με τα σημεία 21 έως 23 και 25 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006, ότι οι συντελεστές «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 % ήταν σύμφωνοι προς την αρχή της αναλογικότητας.

122 Ως εκ τούτου, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

123 Τέταρτον, στο μέτρο που η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της ατομικότητας των ποινών και της προσωπικής ευθύνης, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία, στο πλαίσιο της εφαρμογής της αρχής αυτής η Επιτροπή υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη, κατά την εκτίμηση της σχετικής σοβαρότητας της συμμετοχής εκάστης επιχείρησης σε μια σύμπραξη, το ενδεχόμενο να μην έχουν κριθεί ορισμένοι παραβάτες υπεύθυνοι για όλα τα σκέλη της σύμπραξης αυτής (βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 19ης Μαΐου 2010, T-21/05, Χαλκόρ κατά Επιτροπής, Συλλογή 2010, σ. II-1895, σκέψη 100 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

124 Εν προκειμένω, όπως διαπιστώθηκε στην ανωτέρω σκέψη 115, είναι βέβαιον ότι η Επιτροπή κακώς δικαιολόγησε την εφαρμογή στην προσφεύγουσα των συντελεστών «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 % κρίνοντας ότι η προσφεύγουσα είχε μετάσχει σε ενιαία παράβαση καλύπτουσα έξι χώρες και τρεις υποκατηγορίες προϊόντων, παρά το γεγονός ότι είχε ρητώς αναγνωρίσει, με την αιτιολογική σκέψη 879 της προσβαλλόμενης απόφασης, ότι η ευθύνη της προσφεύγουσας μπορούσε να θεμελιωθεί μόνο λόγω της συμμετοχής της σε σύμπραξη στην ιταλική αγορά αφορώσα δύο υποκατηγορίες προϊόντων. Ωστόσο, πρέπει επίσης να διαπιστωθεί ότι, όπως επισημάνθηκε στην ανωτέρω σκέψη 121, η εφαρμογή στην προσφεύγουσα των συντελεστών «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 % ήταν πλήρως δικαιολογημένη από πλευράς σοβαρότητας της παράβασης που η ίδια είχε διαπράξει.

125 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή δεν παραβίασε την αρχή της ατομικότητας των ποινών και της προσωπικής ευθύνης εφαρμόζοντας στην προσφεύγουσα συντελεστές «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 %.

126 Επομένως, το επιχείρημα αυτό της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

127 Πέμπτον, όσον αφορά την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης που προβάλλει η προσφεύγουσα, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης παραβιάζεται μόνον όταν παρόμοιες καταστάσεις αντιμετωπίζονται κατά τρόπο διαφορετικό ή διαφορετικές καταστάσεις αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο, εκτός αν η μεταχείριση αυτή δικαιολογείται

αντικειμενικώς (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 1984, 106/83, Sermide, Συλλογή 1984, σ. 4209, σκέψη 28, και του Γενικού Δικαστηρίου της 30ής Σεπτεμβρίου 2009, T-161/05, Hoechst κατά Επιτροπής, σ. II-3555, σκέψη 79).

128 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι σε όλους τους αποδέκτες της προσβαλλόμενης απόφασης εφαρμόστηκαν συντελεστές «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 %, ενώ, αντιθέτως προς τις επιχειρήσεις που είχαν μετάσχει σε ενιαία παράβαση καλύπτουσα τις τρεις υποκατηγορίες προϊόντων σε έξι κράτη μέλη, η προσφεύγουσα, όπως και τέσσερις άλλες ιταλικές επιχειρήσεις στις οποίες επιβλήθηκε κύρωση με το άρθρο 1, παράγραφος 5, της προσβαλλόμενης απόφασης, μπορούσε να θεωρηθεί υπεύθυνη για τη διαπιστωθείσα παράβαση μόνο για το σκέλος της που αφορά την Ιταλία. Συνεπώς, η παράβαση στην οποία μετέσχε η προσφεύγουσα ήταν λιγότερο σοβαρή, τόσο από γεωγραφικής άποψης όσο και από άποψης των προϊόντων που αφορούσε, έναντι εκείνης που διέπραξαν οι λοιποί αποδέκτες της προσβαλλόμενης απόφασης οι οποίοι είχαν μετάσχει στην ενιαία παράβαση που κάλυπτε έξι χώρες και τρεις υποκατηγορίες προϊόντων. Εντούτοις, ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι η Επιτροπή όφειλε, κατά τον καθορισμό των εν λόγω συντελεστών, να επιφυλάξει διαφορετική μεταχείριση στις επιχειρήσεις που είχαν μετάσχει στην ενιαία παράβαση που κάλυπτε τις έξι χώρες της Ένωσης και τις τρεις υποκατηγορίες προϊόντων και στις επιχειρήσεις που είχαν μετάσχει σε ενιαία παράβαση σε μία μόνο χώρα και για δύο υποκατηγορίες προϊόντων, τούτο δεν μεταβάλλει το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν θα μπορούσε να επωφεληθεί από αυτή τη διαφορετική μεταχείριση. Συγκεκριμένα, όπως εκτέθηκε με την ανωτέρω σκέψη 121, οι συντελεστές «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 % που εφαρμόστηκαν στην προσφεύγουσα καθορίστηκαν σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα της παράβασης που είχε διαπράξει. Συνεπώς, το γεγονός ότι υπήρξε καμία διαφοροποίηση στη μεταχείριση των αποδεκτριών της προσβαλλόμενης απόφασης επιχειρήσεων δεν λειτούργησε αρνητικά για την προσφεύγουσα.

129 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης σε βάρος της πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

130 Κατόπιν όλων των ανωτέρω εκτιμήσεων, πρέπει να γίνει δεκτό το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή υπέπεσε δις σε πλάνη εκτιμήσεως (βλ. σκέψη 119 ανωτέρω) και να απορριφθεί η πρώτη αιτίαση κατά τα λοιπά.

131 Με τη δεύτερή αιτίασή της, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της άρνησης της Επιτροπής να της χορηγήσει, σύμφωνα με το σημείο 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006, μείωση προστίμου λόγω της μειωμένης συμμετοχής της στην παράβαση. Η προσφεύγουσα προβάλλει δύο κύρια επιχειρήματα προς στήριξη της αιτίασής της. Πρώτον, υποστηρίζει ότι ανέκαθεν επιδίωκε αυτονομία στην εμπορική στρατηγική της, όπως προκύπτει από σειρά συνεδριάσεων που διεξήχθησαν μεταξύ της 15ης Μαρτίου 1993 και της 28ης Οκτωβρίου 2002, κατά τις οποίες εκδήλωσε την πρόθεσή της να μην προχωρήσει σε αυξήσεις των τιμών της. Συνεπώς, αποστασιοποιήθηκε σαφώς και αισθητά από τις συμφωνίες που είχαν εγκρίνει τα λοιπά μέλη της σύμπραξης. Δεύτερον, η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η Επιτροπή κακώς απέρριψε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, το επιχείρημα ότι θα έπρεπε να μειωθεί το ποσό του προστίμου της στο μέτρο που ο ρόλος της στην παράβαση ήταν λιγότερο σημαντικός έναντι των λοιπών μελών της σύμπραξης. Συγκεκριμένα, η αξία των πωλήσεων προϊόντων, που σαφώς αποτελεί στοιχείο εκτίμησης της επιρροής που μπορεί να ασκεί μια επιχείρηση λόγω της οικονομικής σημασίας της, δεν αντανακλά πάντως τον βαθμό σοβαρότητας της συμμετοχής της στην παράβαση. Εξάλλου, οι επίμαχες αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές των ομίλων Euroitalia και Michelangelo προέρχονταν από πολυεθνικές επιχειρήσεις οι οποίες είχαν μετάσχει σε παράνομες πρακτικές σε διάφορα κράτη μέλη.

132 Το σημείο 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 έχει ως εξής:

«Το βασικό ποσό του προστίμου θα μπορεί να αυξηθεί, όταν η Επιτροπή θα διαπιστώνει την ύπαρξη επιβαρυντικών περιστάσεων, όπως:

— όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση αποδεικνύει ότι έπαυσε την παράβαση αμέσως μετά την πρώτη παρέμβαση της Επιτροπής. Αυτό δεν θα εφαρμόζεται στις μυστικές συμφωνίες ή πρακτικές (ιδίως στην περίπτωση καρτέλ)·

— όταν η επιχείρηση αποδεικνύει ότι η παράβαση διαπράχθηκε από αμέλεια·

— όταν η επιχείρηση αποδεικνύει ότι η συμμετοχή της στην παράβαση είναι ιδιαίτερα περιορισμένη και, κατά συνέπεια, ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία συμμετείχε στην παράνομη συμφωνία, απείχε κατ' ουσία από την εφαρμογή αυτής, ακολουθώντας ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά· το γεγονός ότι μια επιχείρηση συμμετείχε σε παράβαση για μικρότερη διάρκεια από τις λοιπές επιχειρήσεις δεν θα θεωρείται ελαφρυντική περίσταση, καθώς η περίσταση αυτή ήδη θα έχει ληφθεί υπόψη κατά τον καθορισμό του βασικού ποσού·

— όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση συνεργάστηκε αποτελεσματικά με την Επιτροπή, πέραν του πεδίου εφαρμογής της Ανακοίνωσης περί Επιείκειας και πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών της να συνεργαστεί·

— όταν η αντιανταγωνιστική συμπεριφορά επετράπη ή ενθαρρύνθηκε από τις δημόσιες αρχές ή με νομοθετικά μέτρα.»

133 Όσον αφορά την ελαφρυντική περίσταση που προβλέπεται στο σημείο 29, τρίτη περίπτωση, των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006, τη μοναδική που μπορεί να εφαρμοστεί εν προκειμένω λαμβανομένων υπόψη των προβληθέντων από την προσφεύγουσα επιχειρημάτων, υπενθυμίζεται, όπως έπραξε και η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 1252 της προσβαλλόμενης απόφασης, ότι, κατά τη νομολογία, για να μπορεί να χορηγηθεί σε επιχείρηση μείωση προστίμου λόγω μη εφαρμογής σύμπραξης, τα στοιχεία πρέπει να αποδεικνύουν ότι, κατά την περίοδο που η προσφεύγουσα προσχώρησε στις παράνομες συμφωνίες, όντως απέφυγε την εφαρμογή των εν λόγω συμφωνιών τηρώντας ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά ή, τουλάχιστον, ότι η προσφεύγουσα παρέβη σαφώς και σε σημαντικό βαθμό τις υποχρεώσεις εφαρμογής της εν λόγω σύμπραξης, μέχρι σημείου διατάραξης της ίδιας της λειτουργίας της (απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Μαρτίου 2006, T-26/02, Daiichi Pharmaceutical κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-713, σκέψη 113).

134 Εν προκειμένω, αφενός, επισημαίνεται ότι το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι ανέκαθεν επιδίωκε αυτονομία στην εμπορική στρατηγική της δεν είναι βάσιμο από άποψης πραγματικών περιστατικών. Όπως διαπιστώθηκε στο πλαίσιο της εξέτασης του ανωτέρω δεύτερου λόγου ακύρωσης (βλ. ειδικότερα τις σκέψεις 52 έως 87 ανωτέρω), οι επιχειρήσεις μέλη του ομίλου Euroitalia αντάλλασσαν πληροφορίες σχετικά με τις αυξήσεις τιμών στο παρελθόν και ήλεγχαν την εκ μέρους των ανταγωνιστών τους εφαρμογή των μελλοντικών αυξήσεων τιμών τις οποίες είχαν προηγουμένως συζητήσει.

135 Αφετέρου και εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα δεν προβάλλει ούτε επιχείρημα ούτε κάποιο στοιχείο που να αποδεικνύει ότι πράγματι δεν εφάρμοσε τις αυξήσεις τιμών που είχαν συζητηθεί κατά τις συνεδριάσεις των ομίλων Euroitalia και Michelangelo. Αντιθέτως, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή με τους πίνακες που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα 6 και 7 της προσβαλλόμενης απόφασης, η προσφεύγουσα μετέσχε σε όλες σχεδόν τις συνεδριάσεις του ομίλου Euroitalia και σε πολλές από τις συνεδριάσεις του ομίλου Michelangelo, κατά τη διάρκεια των οποίων πραγματοποιήθηκαν παράνομες συζητήσεις.

136 Υπό τις περιστάσεις αυτές, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη αποφασίζοντας να μη μειώσει το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο για τους ως άνω λόγους.

137 Υπό το πρίσμα όλων των ανωτέρω εκτιμήσεων πρέπει, αφενός, να γίνει εν μέρει δεκτός ο τρίτος λόγος ακύρωσης και, αφετέρου, να απορριφθεί ο λόγος αυτός κατά τα λοιπά, όπως και ο πρώτος και δεύτερος λόγος ακύρωσης.

138 Όσον αφορά τις συνέπειες που πρέπει να αντληθούν από το αίτημα μερικής ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης, πρώτον, το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί κατά το μέτρο που αφορά το άρθρο 1, παράγραφος 5, σημείο 18, της προσβαλλόμενης απόφασης.

139 Δεύτερον, αφενός, στο μέτρο που η Επιτροπή ορθώς κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, ορθώς αποφάσισε, βάσει των διατάξεων του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 στο οποίο αναφέρεται η αιτιολογική σκέψη 1182 της προσβαλλόμενης απόφασης, να επιβάλει με το άρθρο 2, παράγραφος 17, της προσβαλλόμενης απόφασης πρόστιμο στην προσφεύγουσα. Πρέπει συνεπώς να απορριφθεί το αίτημα μερικής ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης κατά το μέτρο που αφορά το άρθρο 2, παράγραφος 17, της εν λόγω απόφασης.

140 Αφετέρου, εφόσον το άρθρο 2, παράγραφος 17, της προσβαλλόμενης απόφασης καθορίζει το ποσό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στην προσφεύγουσα και στο μέτρο που με το δεύτερο αίτημά της η προσφεύγουσα ζητεί επικουρικώς από το Γενικό Δικαστήριο να μειώσει το ποσό του προστίμου που της επιβλήθηκε, το δικαστήριο αυτό θα αντλήσει τις συνέπειες της διαπιστωθείσας στην ανωτέρω σκέψη 119 πλάνης, ως προς τον καθορισμό του εν λόγω ποσού, στο πλαίσιο της εξέτασης αυτού του αιτήματος.

141 Από τις περιλαμβανόμενες στις ανωτέρω σκέψεις 138 έως 140 εκτιμήσεις προκύπτει ότι το αίτημα περί μερικής ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του επικουρικώς προβληθέντος αιτήματος περί κατάργησης ή μείωσης του ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα

142 Λαμβανομένου υπόψη του δεύτερου αιτήματος με το οποίο οι προσφεύγουσες ζητούν, επικουρικώς, από το Γενικό Δικαστήριο να καταργήσει ή να μειώσει το ποσό του προστίμου που τους επιβλήθηκε (βλ. σκέψη 15 ανωτέρω), στο δικαστήριο αυτό απόκειται, στο πλαίσιο της άσκησης της πλήρους δικαιοδοσίας του, να εξετάσει, αφενός, τις συνέπειες της πλάνης στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή, όπως εκτίθεται στη σκέψη 125 ανωτέρω, στον υπολογισμό του ποσού του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου και, αφετέρου, τα επιχειρήματα που η προσφεύγουσα προβάλλει προς στήριξη του αιτήματός της κατάργησης ή μείωσης προστίμου.

143 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατά τη νομολογία, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο της άσκησης της πλήρους δικαιοδοσίας του, πρέπει να πραγματοποιεί την εκτίμησή του λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της υπό κρίση υπόθεσης και τηρώντας τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, όπως είναι η αρχή της αναλογικότητας (βλ., συναφώς, απόφαση Romana Tabacchi κατά Επιτροπής, σκέψη 17 ανωτέρω, σκέψεις 179 και 280) ή η αρχή της ίσης μεταχείρισης (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Σεπτεμβρίου 2009, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P, Erste Group Bank κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I-8681, σκέψη 187).

144 Αφετέρου, η άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας δεν ισοδυναμεί με αυτεπάγγελτο έλεγχο. Ως εκ τούτου, με την εξαίρεση των λόγων δημόσιας τάξης που ο δικαστής της Ένωσης οφείλει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως, όπως είναι η απουσία αιτιολογίας της επίδικης απόφασης, απόκειται στον

προσφεύγοντα να προβάλει λόγους ακύρωσης κατά της απόφασης αυτής και να προσκομίσει τα κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη των λόγων αυτών (βλ., συναφώς, απόφαση Χαλκόρ κατά Επιτροπής, σκέψη 17 ανωτέρω, σκέψη 64).

145 Μολονότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν προδικάζουν την εκτίμηση του προστίμου εκ μέρους του δικαστή της Ένωσης, όταν αυτός αποφαίνεται στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του (απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 27ης Ιουλίου 2005, T-49/02 έως T-51/02, Brasserie nationale κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-3033, σκέψη 169), το Γενικό Δικαστήριο θεωρεί ενδεδειγμένο, εν προκειμένω, να στηριχθεί στις κατευθυντήριες αυτές γραμμές για τον εκ νέου υπολογισμό του ποσού του προστίμου, ιδίως λόγω του ότι εξυπηρετούν τη συνεκτίμηση όλων των κρίσιμων εν προκειμένω στοιχείων και την επιβολή κατ' αναλογία προστίμων στο σύνολο των επιχειρήσεων που είχαν μετάσχει στη διαπιστωθείσα παράβαση.

146 Πρώτον, υπενθυμίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, αφενός, με την ανωτέρω σκέψη 115, ότι η Επιτροπή κακώς στηρίχθηκε, για τον καθορισμό των συντελεστών «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» σε ποσοστό 15 %, στον λόγο που αντλείται, κατ' ουσίαν, από το ότι όλες οι επιχειρήσεις τις οποίες αφορά η προσβαλλόμενη απόφαση είχαν μετάσχει σε ενιαία παράβαση. Αφετέρου, διαπιστώθηκε επίσης ότι, όπως επισημάνθηκε στην ανωτέρω σκέψη 121, οι συντελεστές αυτοί είναι σύμφωνοι με την αρχή της αναλογικότητας όταν κυμαίνονται από 0 έως 30 % όσον αφορά τον συντελεστή «σοβαρότητα της παράβασης» και από 15 έως 25 % όσον αφορά τον συντελεστή «επιπλέον ποσό».

147 Βεβαίως, είναι επίσης γεγονός ότι, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 128 ανωτέρω, η Επιτροπή είχε δεχθεί τους συντελεστές «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 % για τον υπολογισμό των προστίμων προς τις επιχειρήσεις που είχαν μετάσχει σε ενιαία παράβαση καλύπτουσα τρεις υποκατηγορίες προϊόντων σε έξι κράτη μέλη. Η παράβαση αυτή είναι σοβαρότερη, λόγω της γεωγραφικής της έκτασης και του αριθμού των υποκατηγοριών οικείων προϊόντων, από εκείνη στην οποία μετέσχε η προσφεύγουσα.

148 Το ότι στις επιχειρήσεις που είχαν μετάσχει στην ενιαία παράβαση που καλύπτει έξι κράτη μέλη και τρεις υποκατηγορίες προϊόντων θα έπρεπε να είχε επιβληθεί πρόστιμο υπολογιζόμενο βάσει συντελεστών «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ανώτερων του 15 % που χρησιμοποιήθηκαν για την επιβολή κύρωσης στην προσφεύγουσα δεν μπορεί εντούτοις να δικαιολογήσει βασίμως την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου επιβολή, στο πλαίσιο της άσκησης της πλήρους δικαιοδοσίας του, προστίμου τέτοιου ποσού ώστε να μην είναι αρκούντως αποτρεπτικό δεδομένης της σοβαρότητας της παράβασης στην οποία μετέσχε η προσφεύγουσα.

149 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει, λαμβανομένων υπόψη των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 και των εκτιμήσεων που εκτίθενται ανωτέρω στη σκέψη 148, ότι οι συντελεστές «σοβαρότητα της παράβασης» και «επιπλέον ποσό» ύψους 15 % είναι ενδεδειγμένοι εν προκειμένω.

150 Δεύτερον, όσον αφορά το αίτημα της προσφεύγουσας να της χορηγήσει το Γενικό Δικαστήριο μείωση προστίμου λόγω του περιορισμένου ρόλου της στο πλαίσιο των συνεδριάσεων στις οποίες μετέσχε έναντι των λοιπών πολυεθνικών επιχειρήσεων, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω στη σκέψη 62, η προσφεύγουσα δεν προέβαλε ούτε επιχείρημα ούτε αποδεικτικό στοιχείο ικανό να ανατρέψει τις περιλαμβανόμενες στις αιτιολογικές σκέψεις 467 και 492 της προσβαλλόμενης απόφασης διαπιστώσεις περί ενεργούς συμμετοχής της στην εφαρμογή των επίμαχων παράνομων πρακτικών, οπότε ο ρόλος της δεν μπορεί να θεωρηθεί περιορισμένος. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι το επιχείρημα της προσφεύγουσας δεν δικαιολογεί την προς τούτο μείωση του προστίμου ύψους 3 996 000 ευρώ που της επέβαλε η Επιτροπή.

151 Υπό τις περιστάσεις αυτές, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, ότι κανένα από τα στοιχεία που η προσφεύγουσα προέβαλε επί οποιασδήποτε βάσης στην υπό κρίση υπόθεση και κανένας λόγος δημόσιας τάξης δεν δικαιολογεί την εκ μέρους του

άσκηση της εν λόγω δικαιοδοσίας για τη μείωση του επιβληθέντος από την Επιτροπή προστίμου. Αφενός, το Γενικό Δικαστήριο, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων που προβλήθηκαν ενώπιόν του, κρίνει ότι ένα πρόστιμο 3 996 000 ευρώ αποτελεί, λαμβανομένης υπόψη της διάρκειας και της σοβαρότητας της παράβασης στην οποία μετέσχε η προσφεύγουσα, μη δυσανάλογο και όλως αποτρεπτικό μέτρο κύρωσης, ενδεδειγμένο για την καταστολή της αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμπεριφοράς της.

152 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι, όσον αφορά το επικουρικό αίτημα περί κατάργησης ή μείωσης του ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 2, παράγραφος 17, της προσβαλλόμενης απόφασης, δεδομένου ότι το ποσό αυτό συμπίπτει με εκείνο που το Γενικό Δικαστήριο έκρινε με την ανωτέρω σκέψη 151 ενδεδειγμένο στο πλαίσιο της άσκησης της πλήρους δικαιοδοσίας του, το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.

153 Κατόπιν των συμπερασμάτων που αντλήθηκαν στις ανωτέρω σκέψεις 141 και 152, η προσφυγή απορρίπτεται στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

154 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Η Zucchetti Rubinetteria SpA φέρει τα δικαστικά έξοδά της, καθώς και τα δικαστικά έξοδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Σεπτεμβρίου 2013.

(υπογραφές)

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς 1

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων 3

Σκεπτικό 4

Επί του κύριου αιτήματος περί μερικής ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης 4

Επί του πρώτου λόγου ακύρωσης, που αντλείται από πλάνη εκ μέρους της Επιτροπής κατά τον καθορισμό της σχετικής αγοράς 5

Επί του δεύτερου λόγου ακύρωσης, που αντλείται από την ύπαρξη παραβάσεων λόγω του χαρακτηρισμού των επίμαχων συζητήσεων εντόςτων ομίλων Euroitalia και Michelangelo ως σύμπραξης 8

Επί του τρίτου λόγου ακύρωσης, που αντλείται από πλάνη και παραβάσεις εκ μέρους της Επιτροπής κατά τον υπολογισμό του ποσού του προστίμου 16

Επί του επικουρικώς προβληθέντος αιτήματος περί κατάργησης ή μείωσηςτου ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα 23

Επί των δικαστικών εξόδων 25